

Rezultati analiza osteološke građe s nalazišta analiziranih u razdoblju od 31. do 36. tjedna projekta (ukupno 198 kostura)

KORLAT

Korlat – sv. Jere.

Grob 10

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, obje ključne kosti, obje lopatice, desna zdjelična kost, lijeva petna kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljениčne kosti, obje lisne kosti, 4 vratna, 2 grudna i 3 slabinska kralješka te 9 lijevih i 9 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 2,5 do 3,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni kutnjaci dok su ostali mliječni zubi ispali postmortalno; na lijevoj strani situacija je identična. Na donjoj čeljusti desno prisutni mliječni očnjak i kutnjaci dok su sjekutići ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su mliječni drugi sjekutić i očnjak dok su ostali mliječni zubi ispali postmortalno. Karijesi nisu uočeni.

Patološke promjene: blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Cribra se orbitalia morfološki očituje po pojavi šupljikave kosti na gornjim svodovima orbita. Smatra se kako je posljedica anemije (Huss-Ashmore i sur., 1982).

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Korlat – sv. Jere.

Grob 11

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s rijetkom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjelične kosti, oba ivera, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljениčne kosti, obje lisne kosti, svi kralješci i sva rebra.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito

orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim tuberculum mentale, širokim granama i gotovo okomitim kutom mandibule.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 45 godina. Starost je određena na temelju slijedećih čimbenika. Trabekularna kost je dosta rijetka i gruba. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara petom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 40 do 45 godina. Morfologija sternalnih krajeva rebara (Iscan i sur. 1984), odgovara 5. stupnju, odnosno starosti od 34,4 do 42,3 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su sjekutići, očnjak, drugi pretkutnjak i drugi kutnjak dok su prvi pretkutnjak i treći kutnjak ispali postmortalno a prvi kutnjak zaživotno; na lijevoj strani prisutni su drugi sjekutić, očnjak i pretkutnjaci dok je prvi sjekutić ispao postmortalno a kutnjaci zaživotno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi; na lijevoj strani prisutni su svi zubi. Uočena su dva karijesa: jedan na maksili i jedan na mandibuli. Prisutan je jedan alveolarni apces na mandibuli. Hipoplastični defekti prisutni su na maksilarnim centralnim sjekutićima te maksilarnim i mandibularnim očnjacima. Ovi defekti morfološki se očituju kao plitki vodoravni utori koji opasuju krunu zuba. Prisutnost ovih defekata veže se uz pojavu jakih avitaminoza, neonatalne žutice, anemije, zaraznih bolesti ili kronične neishranjenosti.

Patološke promjene: blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na čeonj, tjemenim i zatiljnoj kosti. Ektokranijalna se poroznost ponekad još naziva "kost u obliku narančine kore" jer se morfološki očituje po prisutnosti plitkih rupica oko bregme, sagitalnog šava i na zatiljnoj kosti (općenito pri vrhu svoda lubanje). Ektokranijalna poroznost prvi je put opisana kod mladih američkih vojnika koji su umrli kao ratni zarobljenici tijekom rata u Koreji (McKern i Stewart, 1957). Kod tih osoba, pojava ektokranijalne poroznosti povezana je s dugotrajnim i sustavnim izgladnjivanjem. Visoke učestalosti uočene su i kod američkih vojnika koji su poginuli tijekom opsade utvrde Snake Hill u ratu iz 1812 a za koje također postoje povijesni dokumenti koji svjedoče o neadekvatnoj prehrani (Owsley i sur., 1991). Blagi degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutan je na lopaticama, na distalnim humerusima, na 6., 7., 8., 9., 11. i 12. grudnom te na 1., 2., 3., 4. i 5. slabinskom kralješku. Degenerativni osteoartritis karakterizira progresivna pojava osteofita oko rubova zglobnih ploština. U uznapredovalim oblicima inače glatka zglobna površina razvija koštane nodule, porozitet ili eburnaciju. Ove promjene rezultat su mikrotrauma koje su posljedica svakodnevnih aktivnosti i razlikuju se od traumatskog artritisa koji nastaje kao posljedica prekida normalnog biomehaničkog funkcioniranja zgloba. Kod ove osobe prisutnost degenerativnog osteoartritisa najvjerojatnije je povezana s nešto većom životnom dobi. Schmorlovi defekti uočeni su na 9., 10., 11. i 12. grudnom te na 1., 2. i 3. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti nastaju uslijed prolapsa intervertebralnog diska u tijela susjednih kralješka (Schmorl i Junghanns, 1971). Njihova prisutnost može biti idiopatska ili povezana s nizom uzročnika među kojima je najčešći prekomjerni, kontinuirani fizički rad. Stara dobro zarasla fraktura prisutna je na distalnom lijevom femuru cca 60 mm od superiornog ruba distalne zglobne ploštine (slika 1). Fraktura se morfološki očituje po naglašenom zadebljanju korteksa i posteriornom pomaku kosti. Fraktura je rezultirala zaraslim osteomijelitisom bez cloace i sequestra te umjerenim osteoartritisom (osteofiti) na distalnom lijevom femuru (slika 2) i proksimalnoj tibiji.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom materijalu.

Slika 1. Stara zarasla fraktura na distalnom lijevom femuru.

Slika 2. Umjereni osteoartritis (osteofiti) kao posljedica frakture distalnog lijevog femura.

**Korlat – sv. Jere.
Grob 12, osoba A**

Tafonomija: kosti su loše ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Kosti su izrazito gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, desna jagodična kost, gornja i donja čeljust, desna lopatica, desna zdjelična kost, obje nadlaktične kosti, lijeva butna kost, jedan vratni kralješak te 2 desna rebra.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0,5 do 1 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih zubi i debljine kosti kranija.

Zubi: nisu prisutni u ušćuvanom uzorku.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na medijalnoj trećini lijevog femura.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Korlat – sv. Jere.
Grob 12, osoba B

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, lijeva jagodična kost, gornja i donja čeljust, prsna kost, desna ključna kost, desna lopatici, desna zdjelična kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, desna goljениčna kost, desna lisna kost, 4 vratna, 3 grudna i svi slabinski kralješci te 7 lijevih i 9 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 3,5 do 4,5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni kutnjaci dok su ostali mliječni zubi ispali postmortalno; na lijevoj strani situacija je identična. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi mliječni zubi; na lijevoj strani prisutni su svi mliječni zubi. Karijesi nisu uočeni.

Patološke promjene: jaka aktivna cribra orbitalia prisutna je u orbitama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Korlat – sv. Jere.
Grob 13

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Kosti su izrazito gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, gornja i donja čeljust, obje lopatice, obje ključne kosti, obje zdjelične kosti, križna kost, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljениčne kosti, obje lisne kosti, 3 vratna, 9 grudnih i 4 slabinska kralješka te 6 lijevih i 8 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 5 do 5,5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni kutnjaci dok su drugi sjekutić i očnjak ispali postmortalno a prvi trajni kutnjak je u procesu rasta; na lijevoj strani prisutan je drugi mliječni kutnjak dok su očnjak i prvi kutnjak ispali postmortalno a prvi trajni kutnjak je u procesu rasta. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi mliječni zubi osim prvog sjekutića koji je ispao postmortalno a prvi trajni kutnjak je u procesu rasta; na lijevoj strani prisutni su

mliječni kutnjaci dok je očnjak ispio postmortalno a prvi trajni kutnjak je u procesu rasta. Uočen je jedan karijes na maksili.

Patološke promjene: blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere. Grob 14

Tafonomija: kosti su umjereno dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Kosti su izrazito gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, fragment donje čeljusti, lijeva lopatica, lijeva ključna kost, obje zdjelične kosti, križna kost, desna petna kost, obje nadlaktične kosti, desna lakatna kost, desna palčana kost, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, 4 grudna i jedan slabinski kralješak te 8 lijevih i 6 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0,5 do 1 godine. Starost je određena na temelju duljine dugih kostiju i debljine kosti kranija.

Zubi: nisu prisutni u ušćivanom uzorku.

Patološke promjene: blagi zarasli periostitis na medijalnim trećinama dijafiza tibija i na zdjelicama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere. Grob 16

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Kosti su izrazito gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, desna sljepoočna kost, lijeva jagodična kost, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje lopatice, obje ključne kosti, obje zdjelične kosti, križna kost, lijeva skočna kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, 6 vratnih, 8 grudnih i svi slabinski kralješci te 10 lijevih i 8 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 6 do 7 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su svi mliječni zubi i prvi trajni kutnjak; na lijevoj strani prisutni su mliječni kutnjaci i prvi trajni kutnjak dok su mliječni sjekutići i očnjak ispali postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su mliječni kutnjaci i prvi trajni kutnjak dok su mliječni sjekutići i očnjak ispali postmortalno; na lijevoj strani situacija je identična. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blaga zarašla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Blagi zarašli periostitis prisutan je na medijalnim trećinama femura i tibija.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere. Grob 17, osoba A

Tafonomija: kosti su loše ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, gornja i donja čeljust, desna ključna kost, desna lopatica, desna zdjelična kost, križna kost.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 1 do 1,5 godinu. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutan je prvi mliječni kutnjak dok su sjekutići i očnjak ispali postmortalno a drugi kutnjak još nije izrastao. Karijesi nisu zabilježeni.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere . Grob 17, osoba B

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, desna sljepoočna kost, gornja i donja čeljust, obje ključne kosti, lijeva lopatica, obje zdjelične kosti, križna kost, desna petna kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, 2 vratna, jedan grudni i jedan slabinski kralješak te 4 lijeva i 5 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 6,5 do 7,5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti lijevo prisutni su mliječni očnjak i kutnjaci te prvi trajni kutnjak dok su mliječni sjekutići ispali postmortalno. Na donjoj čeljusti desno drugi trajni kutnjak nalazi se izvan alveole; na lijevoj strani prisutni drugi mliječni kutnjak i prvi trajni kutnjak dok je prvi mliječni kutnjak ispao postmortalno. Karijes i hipoplastični defekti nisu prisutni.

Patološke promjene: blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere. Grob 17, osoba C

Tafonomija: kosti su loše ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s umjereno gustom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja čeljust, desna lopatica, obje zdjeljene kosti, križna kost, desna nadlaktična kost, lijeva butna kost, desna goljjenična kost te 2 lijeva i jedno desno rebro.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjeljene kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 40 godina. Starost je određena na temelju slijedećih čimbenika. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjeljene kosti odgovara četvrtom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 35 do 40 godina. Morfologija sternalnih krajeva rebara (Iskan i sur. 1984), odgovara 5. stupnju, odnosno starosti od 34,4 do 42,3 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim drugog sjekutića koji je ispao postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića koji je ispao postmortalno. Jedan karijes i jedan alveolarni apces uočeni su na desnoj strani maksile. Hipoplastični defekti prisutni su na maksilarnom centralnom sjekutiću i maksilarnim očnjacima.

Patološke promjene: blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na čeonoj, tjemenim i zatiljnoj kosti. Blagi degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutan je na desnoj lopatici, a umjereni degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutan je na distalnom dijelu desnog humerusa. Na lijevoj strani lubanje (na lijevoj tjemennoj i lijevoj sljepoočnoj kosti) uočene su dvije jasne perimortalne ozljede (slika 3). Prva se nalazi na lijevoj tjemennoj kosti i nepravilnog je trokutastog oblika veličine baze 10 mm, prvog kraka 16 mm, a drugog kraka

17 mm. Endokranijalno je prisutan blagi lijevak a ektokranijalno dosta naglašen gubitak vanjskog korteksa mjestimice do 7 mm od rubova frakture. Nema linija frakture kao ni znakova zacjeljivanja. Drugi defekt nalazi se na lijevoj tjemennoj kosti neposredno iznad slušnog otvora. Radi se o defektu nepravilnog ovalnog oblika s nepravilnim anteriornim rubom i vrlo ravnom bazom koja je paralelna s bazom prethodnog defekta. Baza defekta dugačka je 38 mm i završava 50 mm superiorno od superiornog ruba lijevog slušnog otvora. Na inferiornom dijelu frakture prisutan je mali fragment kosti (veličine 11x5 mm) koji je utisnut u ranu ali se još drži. Nema linija frakture niti znakova zacjeljivanja. Najvjerojatnije da su oba defekta nastala u istom trenutku od jednog istog oružja.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuванom materijalu.

Slika 3. Dvije perimortalne ozljede na lijevoj tjemennoj i sljepoočnoj kosti.

Korlat – sv. Jere. Grob 18

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s gustom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjelične kosti, križna kost, desni iver, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, svi kralješci te 11 lijevih i 10 desnih rebara.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim tuberculum mentale, širokim granama i gotovo okomitim kutom mandibule.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 35 godina. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara trećem stupnju po klasifikaciji Lovejaya i sur. (1985), što odgovara starosti od 30 do 35 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića koji je ispao postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim prvog kutnjaka koji je ispao zaživotno. Karijesi nisu uočeni. Hipoplastični defekti prisutni su na maksilarnim centralnim sjekutićima te maksilarnim i mandibularnim očnjacima.

Patološke promjene: blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na čeonj, tjemnim i zatiljnoj kosti. Jako izražena rhomboidna fossa prisutna je na desnoj ključnoj kosti. Schmorlovi defekti prisutni su na 12. grudnom te na 1., 2. i 3. slabinskom kralješku. Uočena je spondiloliza na L5. Blagi degenerativni osteoarthritis (osteofiti) prisutan je na distalnim femurima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom materijalu.

Korlat – sv. Jere. Grob 19

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s rijetkom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti,

gornja i donja čeljust, jezična kost, prsna kost, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjeljene kosti, križna kost, lijevi iver, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, svi kralješci i sva rebra.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjeljene kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim tuberculum mentale, širokim granama i gotovo okomitim kutom mandibule.

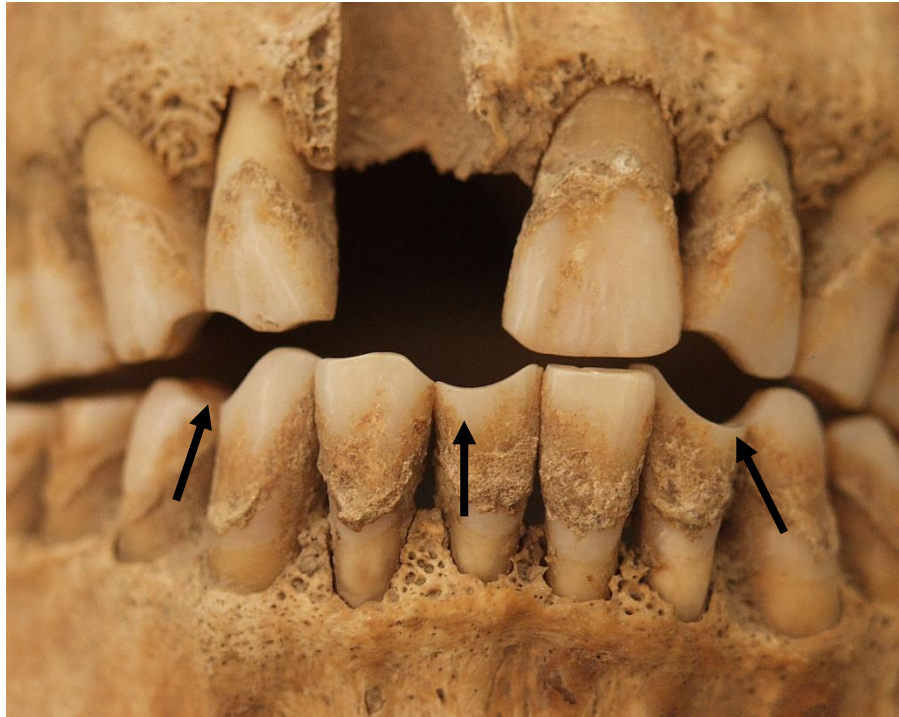
Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 45 do 50 godina. Starost je određena na temelju slijedećih čimbenika. Trabekularna kost je dosta rijetka i gruba. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjeljene kosti odgovara šestom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 45 do 50 godina. Morfologija sternalnih krajeva rebra (Iscan i sur. 1985), odgovara 6. stupnju odnosno starosti od 43,3 do 58,1 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića koji je ispao postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi; na lijevoj strani prisutni su svi zubi. Karijesi i hipoplastični defekti nisu vidljivi.

Patološke promjene: blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na čeonj, tjemenim i zatiljnoj kosti. Blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Blagi degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutna je na lopaticama, na glavama femura, na distalnim femurima i na proksimalnim tibijama, na 7. vratnom, 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. i 12. grudnom te na 4. i 5. slabinskom kralješku. Umjereni degenerativni osteoartritis (porozitet) prisutan je na 4. vratnom kralješku. Schmorlovi defekti uočeni su na 9., 10. i 12. grudnom te na 2., 3. i 4. slabinskom kralješku. Uočeno je nekoliko defekata na zubima koji djeluju kao rezultat habitualnih aktivnosti (slika 4). Maksilarni desni drugi sjekutić i očnjak imaju polukružni defekt promjera 6 mm koji odgovara sličnom defektu na mandibularnom desnom očnjaku i prvom pretkutnjaku koji ima promjer 7 mm. Sličan defekt prisutan je i na lijevoj strani – maksilarni lijevi drugi sjekutić i očnjak imaju defekt promjera 6mm a na mandibularnom lijevom drugom sjekutiću i očnjaku defekt je promjera 7 mm. Polukružni defekt prisutan je i na mandibularnom desnom prvom sjekutiću ali maksilarni desni prvi sjekutić nedostaje. Ukupna slika sugerira habitualno držanje tvrdih predmeta u zubima (čavlići, lula) ili moguće provlačenje kože ili tetiva ili neka druga vrsta habitualnih aktivnosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Slika 4. Defekti na zubima kao rezultat habitualnih aktivnosti.

**Korlat – sv. Jere.
Grob 20, osoba A**

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Gracilne su s gustom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjelične kosti, križna kost, desni iver, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljениčne kosti, obje lisne kosti, svi kralješci i sva rebra.

Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (incisura ischiadica major), i 2) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim tuberculum mentale i velikim kutom mandibule.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 35 godina. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti

odgovara trećem stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 30 do 35 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su drugi sjekutić, očnjak i prva dva kutnjaka dok su ostali zubi ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su prva dva kutnjaka dok su ostali zubi ispali postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića koji je ispao postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića i drugog pretkutnjaka koji su ispali postmortalno. Uočen je jedan karijes na maksili. Hipoplastični defekti nisu prisutni.

Patološke promjene: blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na čeonj, tjemenim i zatiljnoj kosti. Schmorlovi defekti prisutni su na 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 10. grudnom kralješku. Blagi degenerativni osteoarthritis (osteofiti) prisutni su 4., 5., 6. i 7. grudnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom materijalu.

Korlat – sv. Jere. Grob 20, osoba B

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s rijetkom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, jezična kost, prsna kost, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjelične kosti, križna kost, obje petne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, svi vratni i grudni te 3 slabinska kralješka, 10 lijevih i 11 desnih rebara.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim tuberculum mentale, širokim granama i gotovo okomitim kutom mandibule.

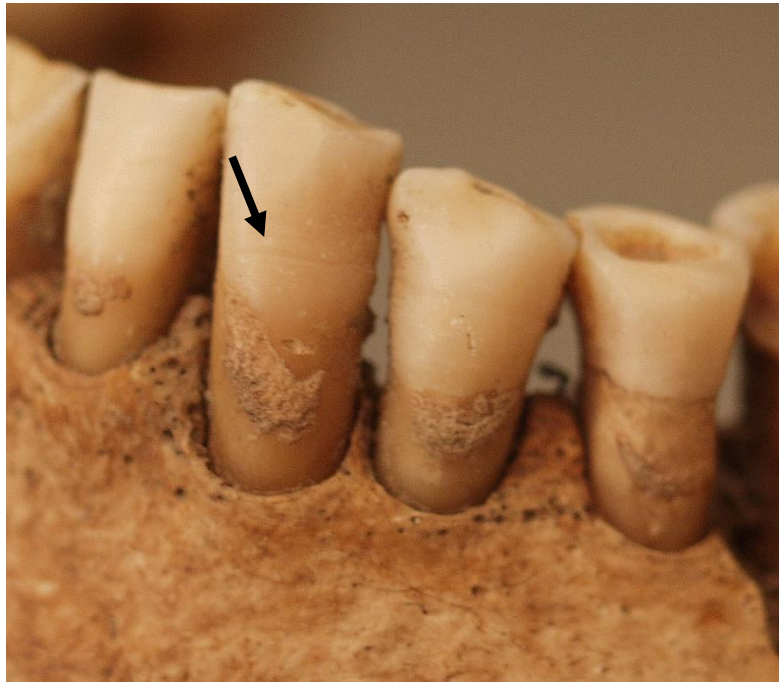
Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 45 godina. Starost je određena na temelju slijedećih čimbenika. Trabekularna kost je dosta rijetka i gruba. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara petom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 40 do 45 godina. Morfologija sternalnih krajeva rebara (Iscan i sur. 1984), odgovara 5. stupnju, odnosno starosti od 34,4 do 42,3 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su drugi pretkutnjak i kutnjaci dok su svi ostali zubi ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića i trećeg kutnjaka koji su ispali postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi; na lijevoj strani prisutni su svi zubi. Primijećena su dva karijesa na maksili. Hipoplastični defekti vidljivi su na mandibularnim očnjacima (slika 5).

Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutan je na desnoj lopatici te na 2. i 3. slabinskom kralješku Schmorlovi defekti uočeni su na 8., 9., 10., 11. i 12. grudnom te na 1. slabinskom kralješku. Blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na čeonj, tjemanim i zatiljnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: u ušćuванom uzorku prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

Slika 5. Hipoplastični linearni defekti na mandibularnim očnjacima.

**Korlat – sv. Jere.
Grob 21**

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, desna ključna kost, obje lopatice, obje zdjelične kosti, obje nadlaktične kosti, desna lakatna kost, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, 2 vratna, 2 grudna i 3 slabinska kralješka te 8 lijevih i 4 desna rebra.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 2 do 3 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim prvog mliječnog sjekutića koji je ispio postmortalno; na lijevoj strani prisutni su mliječni drugi sjekutić i kutnjaci dok su prvi sjekutić i očnjak isпали postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi mliječni zubi

osim očnjaka koji je ispao postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi mliječni zubi. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blagi zarasli periostitis na medijalnim trećinama dijafiza tibija i fibula. Blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere. Grob 22, osoba A

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s umjereno gustom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje ključne kosti, obje lopatice, lijeva zdjelična kost, oba ivera, obje petne kosti, obje skočne kosti, lijeva nadlaktična kost, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, desna butna kost, lijeva goljenična kost, obje lisne kosti, svi vratni, 11 grudnih i svi slabinski kralješki te sva lijeva i 9 desnih rebara.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim tuberculum mentale, širokim granama i gotovo okomitim kutom mandibule.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 40 godina. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara četvrtom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 35 do 40 godina. Morfologija sternalnih krajeva rebara (Iscan i sur. 1984), odgovara 5. stupnju, odnosno starosti od 34,4 do 42,3 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim drugog sjekutića koji je ispao postmortalno te prvog i trećeg kutnjaka koji su ispali zaživotno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim sjekutića koji su ispali postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića i drugog pretkutnjaka koji su ispali postmortalno te prvog kutnjaka koji je ispao zaživotno; na lijevoj strani prisutni su prvi pretkutnjak i kutnjaci dok su ostali zubi ispali postmortalno. Prisutna su dva karijesa na maksilarnim zubima. Hipoplastični defekti prisutni su na mandibularnim očnjacima.

Patološke promjene: blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Blagi degenerativni osteoarthritis (osteofiti) prisutan je na lijevoj lopatici, na desnom distalnom femuru, na 6. i 7. vratnom, na 1. grudnom te na 3. i 5. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti uočeni su na 11. grudnom te na 1., 2., 3. i 4. slabinskom kralješku. Stara zarasla fraktura prisutna je na lijevoj ključnoj kosti (slika 6). Manifestira se malim izremodeliranim calusom i blagim zaraslim upalnim procesom (osteomijelitis) bez vidljive angulacije.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Slika 6. Stara zarasla fraktura na lijevoj ključnoj kosti.

**Korlat – sv. Jere.
Grob 22, osoba B**

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s rijetkom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: donja čeljust, prsna kost, obje lopatice, obje ključne kosti, obje zdjelične kosti, križna kost, oba ivera, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, 6 vratnih, 11 grudnih i svi slabinski kralješci te 8 lijevih i sva desna rebra.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zgloбnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, i 2) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim tuberculum mentale, širokim granama i gotovo okomitim kutom mandibule.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 45 godina. Starost je određena na temelju slijedećih čimbenika. Trabekularna je kost gruba i rijetka. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti

odgovara petom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 40 do 45 godina. Morfologija sternalnih krajeva rebra (Iscan i sur. 1984), odgovara 5. stupnju, odnosno starosti od 34,4 do 42,3 godina.

Zubi: na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim prvog kutnjaka koji je ispao postmortalno i zadnja dva kutnjaka koji su ispali zaživotno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim prvog kutnjaka koji je ispao zaživotno. Karijesi i hipoplastični defekti nisu prisutni.

Patološke promjene: veliki stafne defekt prisutan je na tijelu mandibule kod lijevog ramusa. Ovalnog je oblika veličine 13x9 mm glatkim, zaobljenim i izremodeliranim rubovima. Umjerenom izražena rhomboidna fossa prisutna je na desnoj ključnoj kosti. Blagi degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutan je na lopaticama, na glavi desnog humerusa, na distalnom desnom humerusu, na 11. i 12. grudnom te na 1. i 5. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti prisutni su na 8., 9., 10., 11. i 12. grudnom te na 1., 2., 3., 4. i 5. slabinskom kralješku. Stara dobro zarasla fraktura prisutna je na falangi kosti stopala koja se manifestira dobro izremodeliranim malim kalusom i zaraslim upalnim procesom. Angulacija nije prisutna.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere. Grob 22, osoba C

Tafonomija: kosti su vrlo loše ušćuvane, svjetlo smeđe boje, izrazito gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: desna tjemena kost, lijeva jagodična kost, donja čeljust, lijeva ključna kost, lijeva lopatica, lijeva zdjelična kost, križna kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, jedan vratni i 4 grudna kralješka te po 7 rebra na svakoj strani.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 3,5 do 4,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su samo mliječni kutnjaci; na lijevoj strani mliječni kutnjaci nalaze se izvan alveola. Na donjoj čeljusti desno prisutni su mliječni očnjak i kutnjaci dok je drugi sjekutić ispao postmortalno; na lijevoj strani mliječni očnjak i drugi kutnjak nalaze se izvana alveola. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blagi zarasli periostitis na medijalnim trećinama dijafiza tibija.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Jere.

Grob 23

Tafonomija: kosti su umjereno dobro ušćuvane, svijetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje lopatice, desna ključna kost, obje zdjelične kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, desna goljenična kost, desna lisna kost, 3 vratna, jedan grudni i svi slabinski kralješci te 10 lijevih i sva lijeva rebra.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 1 do 1,5 godinu. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutan je mliječni prvi kutnjak dok se drugi sjekutić nalazi izvan alveole a drugi kutnjak još nije izrastao; na lijevoj strani prisutan je mliječni prvi kutnjak dok se drugi sjekutić i očnjak nalaze izvan alveola a drugi kutnjak još nije izrastao. Na donjoj čeljusti desno prisutan je mliječni prvi kutnjak dok su sjekutići i očnjak ispali postmortalno a drugi kutnjak je u procesu rasta; na lijevoj strani situacija je identična. Karijesi nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blaga zarašla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Umjerena aktivna ektokranijalna poroznost prisutna je na tjemanim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 4

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Kosti su gracilne s vrlo rijetkom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, obje lopatice, obje ključne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, lijeva palčana kost, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, 2 vratna kralješka te 7 lijevih i 6 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 14 do 15 godina na temelju stupnja sraštenosti epifiza s dijafizama kostiju i stupnja abrazije okluzalnih ploština zuba.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića i prvog pretkutnjaka koji su ispali postmortalno dok treći kutnjak još nije izrastao; na lijevoj strani prisutan je drugi sjekutić dok su prvi sjekutić, očnjak i pretkutnjaci ispali postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim drugog pretkutnjaka koji je ispao postmortalno dok treći kutnjak još nije izrastao; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim očnjaka koji je ispao postmortalno dok treći kutnjak još nije izrastao očnjak, pretkutnjaci i kutnjaci dok se drugi sjekutić nalazi izvan alveole. Karijesi i hipoplastični defekti nisu uočeni. Ovi defekti morfološki se očituju kao plitki vodoravni utori koji opasuju krunu zuba. Prisutnost ovih defekata veže se uz pojavu jakih avitaminoza, neonatalne žutice, anemije, zaraznih bolesti ili kronične neishranjenosti.

Patološke promjene: blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Cribra se orbitalia morfološki očituje po pojavi šupljikave kosti na gornjim svodovima orbita. Smatra se kako je posljedica anemije (Huss-Ashmore i sur., 1982).

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 6

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svijetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, gornja i donja čeljust, lijeva ključna kost, desna zdjelčna kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, lijeva palčana kost, obje butne kosti, desna lisna kost, jedan vratni kralješak te 2 lijeva i 2 desna rebra.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 1 do 1,5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi i duljine dugih kostiju.

Zubi: na donjoj čeljusti desno prisutan je prvi mliječni očnjak dok su sjekutići i očnjak ispali postmortalno a drugi kutnjak još nije izrastao; na lijevoj strani mliječni sjekutići, očnjak i prvi kutnjak ispali su postmortalno a drugi kutnjak još nije izrastao. Karijesi nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blagi zarasli periostitis prisutan je na medijalnoj trećini desnog femura. Blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 7

Čeone kosti: 3

Sljepoočne kosti: 2 desne i 2 lijeve

Donja čeljust: 2

Lopaticice: 2 desne i 2 lijeve

Ključne kosti: 2 desne i 2 lijeve

Nadlaktične kosti: 2 desna i 3 lijeva

Palčane kosti: 1 desna i 1 lijeva

Lakatne kosti: 1 desna i 3 lijeve

Butne kosti: 2 desne i 3 lijeve

Goljениčne kosti: 1 lijeva

Patologije: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

MNI (*minimum number of individuals*): u ovom uzorku prisutne su najmanje tri osobe (vjerojatno četiri) i to sve djeca.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: u ušćuvanom uzorku prisutna su dva fragmenta keramike.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 8

Tafonomija: kosti su umjereno dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemenene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, gornja i donja čeljust, lijeva ključna kost, obje lopaticice, desna zdjelična kost, obje nadlaktične kosti, desna lakatna kost, desna palčana kost, obje butne kosti, obje goljениčne kosti, desna lisna kost, 5 lijevih i 6 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

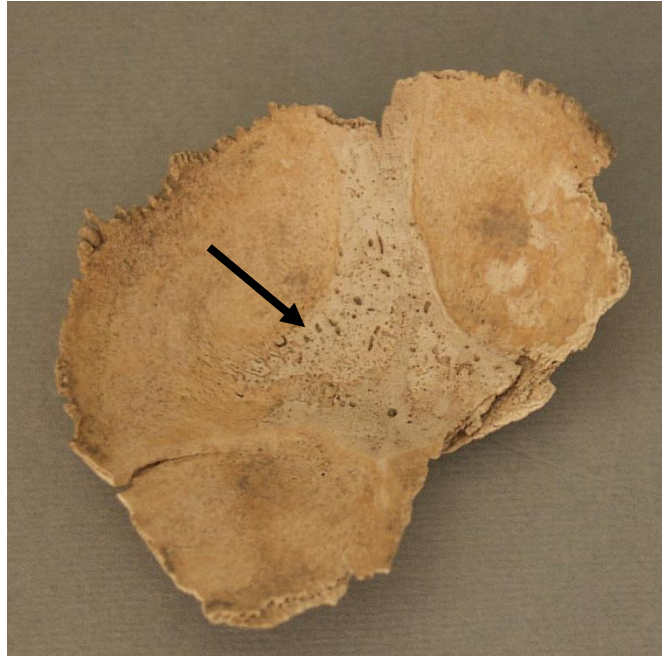
Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0 do 0,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi, duljine dugih kostiju i debljine kosti kranija.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno mliječni sjekutići i očnjak još nisu izrasli; na lijevoj strani mliječni zubi još nisu izrasli. Na donjoj čeljusti desno mliječni zubi još nisu izrasli; na lijevoj strani situacija je identična.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na desnoj tjemennoj kosti (endokranijalno i pokriva površinu veličine 43x33 mm) a jaki aktivni periostitis prisutan je na zatiljnoj kosti (endokranijalno i pokriva površinu veličine 40x30 mm) (slika 1). Lokalizirani otoci jakog aktivnog periostitisa prisutni su endokranijalno na lateralnom dijelu lijeve tjemenene kosti i na desnom dijelu čeone kosti (uz metopični šav i iznad lijeve orbite). Najvjerojatnije je riječ o bakterijskom sustavnom procesu praćenom visokom temperaturom ili meningitisu.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Slika 1. Jaki aktivni periostitis na endokranijalnoj ploštini zatiljne kosti.

**Korlat – sv. Nediljica.
Grob 9**

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjelične kosti, križna kost, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, 6 vratnih, 11 grudnih i svi slabinski kralješci te 11 lijevih i 10 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 8,5 do 9,5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi i duljine dugih kostiju.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni drugi kutnjak te prvi trajni sjekutić i kutnjak dok su mliječni očnjak i prvi kutnjak ispali postmortalno a drugi trajni sjekutić je u procesu rasta; na lijevoj strani prisutni su mliječni očnjak i drugi kutnjak te prvi trajni kutnjak dok su drugi mliječni kutnjak i prvi trajni sjekutić ispali postmortalno postmortalno a drugi trajni sjekutić je u procesu rasta. Na donjoj čeljusti desno prisutni su mliječni očnjak i kutnjaci te trajni sjekutići i prvi kutnjak; na lijevoj strani situacija je identična. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blagi zarašli periostitis prisutan je na medijalnoj trećini lijevog femura i na medijalnim trećinama tibija. Blaga zarašla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Blaga zarašla ektokranijalna poroznost prisutna je na sljepoočnim i tjemenim kostima. Ektokranijalna se poroznost ponekad još naziva "kost u obliku narančine kore" jer se morfološki očituje po prisutnosti plitkih rupica oko bregme, sagitalnog šava i na zatiljnoj kosti (općenito pri vrhu svoda lubanje). Ektokranijalna poroznost prvi je put opisana kod mladih američkih vojnika koji su umrli kao ratni zarobljenici tijekom rata u Koreji (McKern i Stewart, 1957). Kod tih osoba, pojava ektokranijalne poroznost povezana je s dugotrajnim i sustavnim izgladnjivanjem. Visoke učestalosti uočene su i kod američkih vojnika koji su poginuli tijekom opsade utvrde Snake Hill u ratu iz 1812 a za koje također postoje povijesni dokumenti koji svjedoče o neadekvatnoj prehrani (Owsley i sur., 1991).

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 10

Tafonomija: kosti su umjereno dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeonu kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, lijeva jagodična kost, gornja i donja čeljust, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjelične kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, lijeva palčana kost, obje butne kosti, jedan vratni i 3 grudna kralješka te 9 lijevih i 8 desnih rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0 do 0,5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi i debljine kosti kranija.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno mliječni prvi sjekutić, očnjak i prvi kutnjak još nisu izrasli; na lijevoj strani mliječni sjekutići, očnjak i prvi kutnjak još nisu izrasli. Na donjoj čeljusti desno mliječni sjekutići još nisu izrasli.

Patološke promjene: blaga aktivna cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Blagi aktivni periostitis prisutan je na kostima kranija.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 11, osoba A

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje ključne kosti, desna lopatica, obje zdjelične kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljениčne kosti, obje lisne kosti.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 2 do 3 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi i duljine dugih kostiju.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni prvi sjekutić i kutnjaci dok su drugi sjekutić i očnjak ispali postmortalno; na lijevoj strani situacija je identična. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi mliječni zubi; na lijevoj strani situacija je identična. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: jaka aktivna cribra orbitalia prisutna je u orbitama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 11, osoba B

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito s gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjelične kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, desna palčana kost, obje butne kosti, obje goljениčne kosti, obje lisne kosti.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 4 do 5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi i duljine dugih kostiju.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni prvi sjekutić i kutnjaci dok su drugi sjekutić i očnjak ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi mliječni zubi osim drugog sjekutića koji je ispao postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi mliječni zubi; na lijevoj strani situacija je identična. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blagi zrasli periostitis prisutan je na unutarnjim stranama ramusa mandibule te na medijalnim trećinama dijafiza tibija. Blagi aktivni periostitis prisutan je na medijalnoj trećini dijafize desnog femura.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica. Grob 11, osoba C

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, gornja i donja čeljust, obje ključne kosti, obje lopatice, obje zdjeljene kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljjenične kosti, obje lisne kosti.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 5,5 do 6 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi i duljine dugih kostiju.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni očnjak i kutnjaci dok su sjekutići ispali postmortalno dok je prvi trajni kutnjak u procesu rasta; na lijevoj strani prisutni su mliječni kutnjaci dok su sjekutići i očnjak ispali postmortalno dok je prvi trajni kutnjak u procesu rasta. Na donjoj čeljusti desno svi mliječni zubi ispali su postmortalno; na lijevoj strani prisutan je prvi mliječni kutnjak dok su svi ostali zubi ispali postmortalno. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na medijalnim trećinama dijafiza tibija dok je blagi zrasli periostitis prisutan na medijalnoj trećini dijafize lijevog femura. Umjerena aktivna cribra orbitalia uočena je u orbitama. Blaga zrasla ektokranijalna poroznost prisutna je na tjemnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica. Grob 12

Tafonomija: kosti su dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, desna ključna kost, desna lopatica, obje zdjeljene kosti, obje nadlaktične kosti, desna lakatna kost, desna palčana kost, obje butne kosti, obje goljjenične kosti, obje lisne kosti, 4 vratna, jedan grudni i 2 slabinska kralješka te 7 lijevih i 4 desna rebra.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 2,5 do 3 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni kutnjaci dok su sjekutići i očnjak ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su mliječni drugi sjekutić i kutnjaci dok su prvi sjekutić i očnjak ispali postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi mliječni zubi; na lijevoj strani prisutni su svi mliječni zubi. Karijesi nisu zabilježeni.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na unutarnjoj strani ramusa mandibule a s vanjske strane prisutan je umjereni aktivni periostitis. Jaki aktivni periostitis prisutan je na maksili a periostitis je prisutan i na obje jagodične kosti (iznutra i izvana) (slika 2). Blagi zarasli periostitis prisutan na distalnoj trećini lijevog femura i na medijalnim trećinama tibija. Jaka aktivna cribra orbitalia prisutna je u orbitama (slika 3). Na posteriorno-inferiornjoj strani lijeve tjemene kosti prisutan je otok porodne uzdignute kosti dimenzija 15x9 mm a morfološki podsjeća na zaraslu porotičnu hiperostozu (slika 4). Isti takav otok prisutan je na desnoj lateralnoj strani zatiljne kosti neposredno iza lamboidnog šava a dimenzija je 20x15 mm. Na endokranijalnoj ploštini čeone kosti prisutan je zarasli periostitis i brojni difuzno razbacani otoci hipervaskularizirane kosti a najjače izraženi javlja se na lijevoj strani čeone kosti, otprilike 25 mm anteriorno od koronalnog šava (slika 5). Ima nepravilni četvrtasti oblik a dimenzija je 12x7 mm. Na obje tjemene kosti na endokranijalnoj ploštini uočen je zarasli periostitis i otoci hipervaskularizirane kosti. Na endokranijalnoj ploštini zatiljne kosti prisutan je otok hipervaskularizirane kosti tamnije boje koja se proteže uz unutrašnju krestu zatiljne kosti a najveća duljina neprekinutog dijela hipervaskularizirane kosti iznosi 55 mm.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Slika 2. Aktivni periostitis na desnoj jagodičnoj kosti.

Slika 3. Jaka aktivna cribra orbitalia u orbitama.

Slika 4. Otok porozne kosti na lijevoj tjemennoj kosti

Slika 5. Otok hipervaskularizirane kosti na endokranijalnoj ploštini čeone kosti

**Korlat – sv. Nediljica.
Grob 13, osoba A**

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s vrlo rijetkom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje lopatice, obje ključne kosti, obje zdjelične kosti, križna kost, oba ivera, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, svi vratni, 5 grudnih i svi slabinski kralješci te 8 lijevih i 7 desnih rebara.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim tuberculum mentale, širokim granama i gotovo okomitim kutom mandibule.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 50 do 55 godina. Starost je određena na temelju slijedećih čimbenika. Trabekularna kost je rijetka i gruba. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara sedmom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 50 do 55 godina. Morfologija sternalnih krajeva rebara (Iscan i sur. 1985), odgovara 6. stupnju odnosno starosti od 43,3 do 58,1 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su drugi sjekutić i pretkutnjaci dok se treći kutnjak nalazi izvan alveole a prvi sjekutić, očnjak i prvi kutnjak ispali su postmortalno; na lijevoj strani prisutni su pretkutnjaci dok su sjekutići ispali zaživotno a očnjak i prvi kutnjak postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutan je drugi pretkutnjak dok su kutnjaci ispali zaživotno a sjekutići, očnjak i prvi pretkutnjak postmortalno; na lijevoj strani sjekutići, očnjak i pretkutnjaci ispali su postmortalno a kutnjaci zaživotno. Karijesi nisu uočeni.

Patološke promjene: blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na čeonj, tjemenim i zatiljnoj kosti. Blagi degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutan je na glavi lijevog humerusa, na lopaticama, na distalnim femurima, na 5., 6. i 7. vratnom, na 10. i 12. grudnom te na 3., 4. i 5. slabinskom kralješku. Degenerativni osteoartritis karakterizira progresivna pojava osteofita oko rubova zglobnih ploština. U uznapredovalim oblicima inače glatka zglobna površina razvija koštane nodule, porozitet ili eburnaciju. Ove promjene rezultat su mikrotrauma koje su posljedica svakodnevnih aktivnosti i razlikuju se od traumatskog artritisa koji nastaje kao posljedica prekida normalnog biomehaničkog funkcioniranja zgloba. Kod ove osobe prisutnost degenerativnog osteoartritisa najvjerojatnije je povezana s nešto većom životnom dobi. Uočena je ankiloza lijeve i desne zdjelične kosti sa križnom kosti na području sakroiličnog zgloba. Uočene su dvije stare zarasle depresijske frakture na glavi. Prva se nalazi na lijevoj tjemenjnoj kosti i veličine je 43x25 mm ovalnog oblika (slika 6). Duboko je utisnuta a vidi se i na endokranijalnoj ploštini lubanje. Rubovi su glatki i izremodelirani a znakovi upale nisu vidljivi. Druga fraktura se nalazi na čeonjnoj kosti cca 53 mm superiorno od nasiona. Ovalnog je oblika veličine 13x9 mm. Vrlo je plitka s glatkim rubovima. Fraktura nije probila stijenku lubanje. Na desnoj strani mandibule (kod prvog i drugog kutnjaka) uočeno je nepravilno zadebljanje kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Slika 6. Stara zarasla depresijska fraktura na lijevoj tjemennoj kosti

**Korlat – sv. Nediljica.
Grob 13, osoba B**

Tafonomija: kosti su umjereno dobro usčuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s umjereno gustom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, desna jagodična kost, desna lopatica, obje zdjelične kosti, križna kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, lijeva palčana kost, obje butne kosti, lijeva goljenična kost, lijeva lisna kost.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (acetabulum) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, i 3) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 40 godina. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara četvrtom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 35 do 40 godina.

Zubi: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Patološke promjene: blaga zarašla ektokranijalna poroznost prisutna je na tjemеним i zatiljnoj kosti. Blaga zarašla cribra orbitalia prisutna je u orbitama. Blagi degenerativni osteoartritis (osteofiti) prisutan je na distalnom lijevom femuru.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 14

Tafonomija: kosti su umjerenom dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: obje tjemene kosti, zatiljna kost, donja čeljust, prsna kost, lijeva ključna kost, desna zdjelіčna kost, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, desna palčana kost, obje butne kosti, obje goljenіčne kosti, desna lisna kost te jedno lijevo i 4 desna rebara.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 4 do 5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

Zubi: na gornjoj čeljusti lijevo prisutni su mliječni drugi sjekutić i kutnjaci. Na donjoj čeljusti desno prisutni su mliječni kutnjaci; na lijevoj strani prisutni su mliječni kutnjaci. Karijesi nisu zabilježeni.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 15

Tafonomija: kosti su loše ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Gracilne su s rijetkom trabekularnom kosti i izraženim postmortalnim oštećenjima vanjskog korteksa. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, desna jagodična kost, donja čeljust, obje zdjelične kosti, križna kost, desna nadlaktična kost, desna lakatna kost, obje palčane kosti, obje butne kosti, desna goljenična kost, desna lisna kost i jedan slabinski kralješak.

Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (incisura ischiadica major), i 2) morfologije lubanje koja pokazuje ravno čelo, glatko zatiljno područje i male mastoideuse.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 50 godina na temelju obliteracije kranijalnih šavova, gustoće trabekularne kosti i morfologije aurikularne ploštine.

Zubi: nisu prisutni u ušćuvanom uzorku.

Patološke promjene: blaga zarasla cribra orbitalia prisutna je u orbitama.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćuvanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 16

Tafonomija: kosti su vrlo dobro ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Robusne su s umjereno gustom trabekularnom kosti i dobro razvijenim korteksom. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, obje jagodične kosti, gornja i donja čeljust, prsna kost, obje ključne kosti, desna lopatica, obje zdjelične kosti, križna kost, oba ivera, obje petne kosti, obje skočne kosti, obje nadlaktične kosti, obje lakatne kosti, obje palčane kosti, obje butne kosti, obje goljenične kosti, obje lisne kosti, svi kralješci te 8 lijevih i 10 desnih rebara.

Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (incisura ischiadica major), i 2) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim tuberculum mentale i velikim kutom mandibule.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 40 godina. Morfologija aurikularne ploštine na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara četvrtom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 35 do 40 godina.

Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su drugi sjekutić, očnjak i pretkutnjaci dok su prvi sjekutić i prvi kutnjak ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su drugi sjekutić, očnjak i drugi pretkutnjak dok je prvi kutnjak ispao zaživotno a prvi sjekutić i prvi pretkutnjak postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su svi zubi osim sjekutića i prvog pretkutnjaka koji su ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su svi zubi osim prvog sjekutića koji je ispao postmortalno. Uočeno je pet karijesa: jedan na maksili i četiri na mandibuli. Hipoplastični defekti nisu prisutni.

Patološke promjene: Schmorlovi defekti prisutni su na 11. i 12. grudnom te na 1., 2., 3. i 4. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti nastaju uslijed prolapsa intervertebralnog diska u tijela susjednih kralješka (Schmorl i Junghanns, 1971). Njihova prisutnost može biti idiopatska ili povezana s nizom uzročnika među kojima je najčešći prekomjerni, kontinuirani fizički rad. Blagi degenerativni osteoarthritis (osteofiti) prisutan je na 7., 8., 9., 10., 11. i 12. grudnom te na 4. i 5. slabinskom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

Korlat – sv. Nediljica.

Grob 17

Tafonomija: kosti su loše ušćuvane, svjetlo smeđe boje. Izrazito su gracilne s vrlo gustom trabekularnom kosti. Prisutni su slijedeći koštani elementi: čeona kost, obje tjemene kosti, zatiljna kost, obje sljepoočne kosti, gornja i donja čeljust, lijeva ključna kost, desna nadlaktična kost, obje lakatne kosti, lijeva palčana kost, obje butne kosti, lijeva goljenična kost, lijeva lisna kost, 4 vratna kralješka te 3 lijeva i jedno desno rebro.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 4 do 5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i razvoja mliječnih i stalnih zubi.

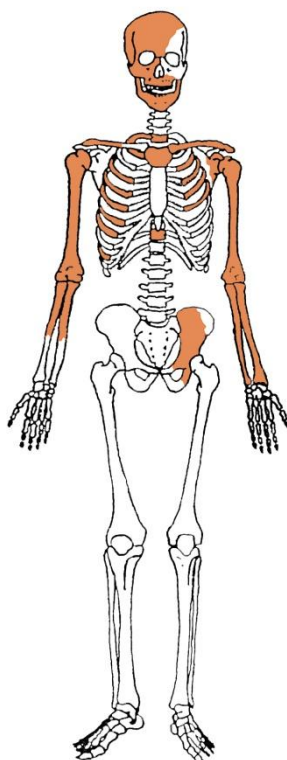
Zubi: na gornjoj čeljusti desno prisutni su mliječni kutnjaci dok je prvi trajni kutnjak ispao postmortalno. Na donjoj čeljusti desno prisutni su mliječni očnjak i kutnjaci te prvi trajni kutnjak dok sjekutići ispali postmortalno; na lijevoj strani prisutni su mliječni kutnjaci dok su mliječni sjekutići i očnjak te prvi trajni kutnjak ispali postmortalno. Karijesi i hipoplastični defekti nisu zabilježeni.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

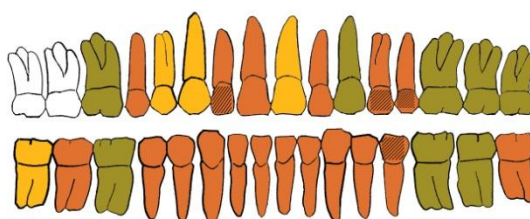
Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutne u ušćivanom uzorku.

BIOGRAD

Zvonimirova/Sv. Tome.
Sonda A, gr. 1/I, *in situ*

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelice kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), 2) morfologije lubanje koja pokazuje okomito čelo, slabo razvijeno zatiljno područje i male mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim *tuberculum mentale* i velikim kutom donje čeljusti i 4) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 50 godina na temelju gustoće trabekularne kosti, prisutnosti degenerativnih promjena na kostima i istrošenosti griznih ploha zuba.

Patološke promjene: blagi degenerativni osteoartritis (OA) prisutan je na 3. vratnom kralješku. Degenerativni OA karakterizira progresivna pojava osteofita oko rubova zglobnih ploha. U uznapredovalim oblicima inače glatka zglobna površina razvija koštane nodule, porozitet ili eburnaciju. Ove promjene rezultat su mikrotrauma koje su posljedica svakodnevnih aktivnosti i razlikuju se od traumatskog artritisa koji nastaje kao posljedica prekida normalnog biomehaničkog funkcioniranja zgloba.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više životinjskih kostiju i zuba.

Zvonimirova/Sv. Toma.

Sonda A, gr. 1/II, *in situ*

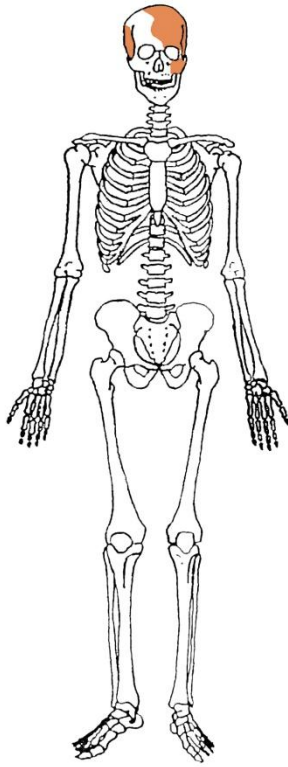
Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 4 (dvoje odraslih i dvoje djece) na temelju prisutnosti četiri donje čeljusti.

Zvonimirova/Sv. Toma.

Sonda A, gr. 1/II, dislocirane kosti

U ušćivanom uzorku prisutno je više izuzetno loše sačuvanih fragmenata ljudskih kostiju. Također je prisutno više fragmenata životinjskih kostiju.

**Ulica kneza Trpimira.
Gr. 1/I, *in situ***

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

Spol: muški, na temelju morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 55 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i stupnja srastanja kranijalnih šavova.

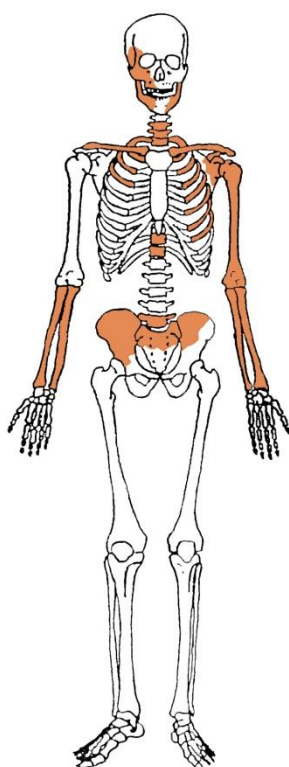
Patološke promjene: na fragmentu lubanje (čeona ili desna tjemena kost) prisutna je antemortalna depresijska fraktura veličine 14x11 mm: rubovi traume su zaobljeni, a dno je porozno.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

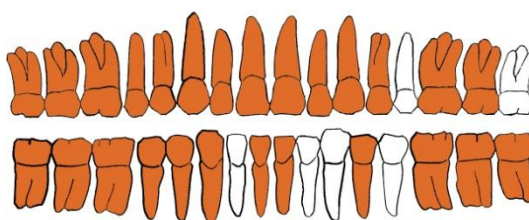
**Ulica kneza Trpimira.
Gr. 1/I, dislocirane kosti**

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 3 (dvoje odraslih i jedno dijete) na temelju prisutnosti tri lijeve ključne kosti.

Ulica kneza Trpimira/Trg Sv. Stošije.
Gr. 1/II, *in situ*

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

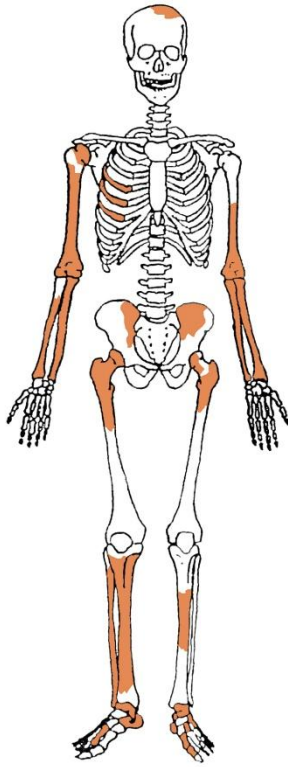
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu sa širokim granama i gotovo okomitim kutom donje čeljusti, i 3) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 25 do 30 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara drugom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 25 do 30 godina.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

**Ulica kneza Trpimira/Trg Sv. Stošije.
Gr. 2/I, *in situ***

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

Spol: muški, na temelju: 1) opće robusnosti kostiju i 2) dimenzija bedrene i goljenične kosti.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 35 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara trećem stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 30 do 35 godina.

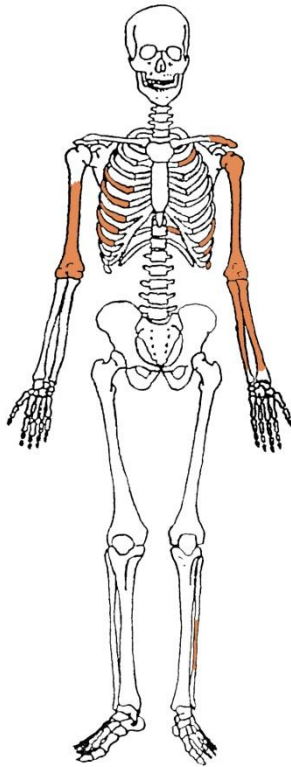
Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

**Ulica kneza Trpimira/Trg Sv. Stošije.
Gr. 2/I, dislocirane kosti**

U ušćivanom uzorku prisutni su fragmenti palčane kosti, goljenične kosti i ivera odrasle osobe. Također je prisutno više fragmenata životinjskih kostiju.

**Ulica kneza Trpimira/Trg Sv. Stošije.
Gr. 2/II, *in situ***

Stupanj ušćuvanosti: dobar.

Spol: ženski, na temelju opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 40 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i odsutnosti degenerativnih promjena na kostima.

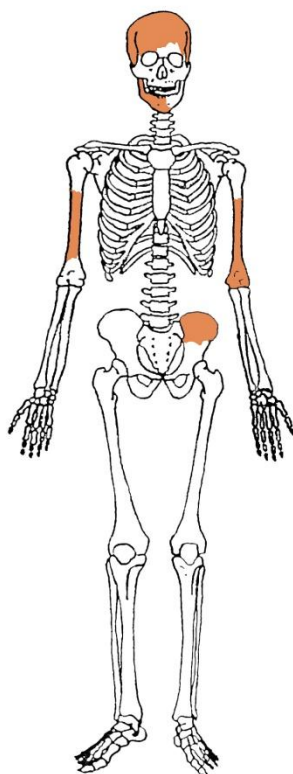
Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

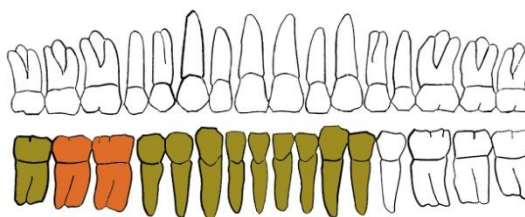
**Ulica kneza Trpimira/Trg Sv. Stošije.
Gr. 2/II, dislocirane kosti**

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 3 (dvoje odraslih i jedno dijete) na temelju prisutnosti tri lijeve bedrene kosti.

**Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 2, in situ**

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije lubanje koja pokazuje okomito čelo, slabo razvijeno zatiljno područje i male mastoideuse, 2) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim *tuberculum mentale* i velikim kutom donje čeljusti, i 3) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 40 godina na temelju gustoće trabekularne kosti, odsutnosti degenerativnih promjena na kostima i stupnja srastanja kranijalnih šavova.

Patološke promjene: na desnoj tjemennoj kosti prisutna je perimortalna fraktura; trauma je kružnog oblika (slika 1), veličine 18x18 mm; od siline udarca probijen je svod lubanje, a fragmenti kosti lubanje utisnuti su prema unutra (slika 12).

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuvanom uzorku.

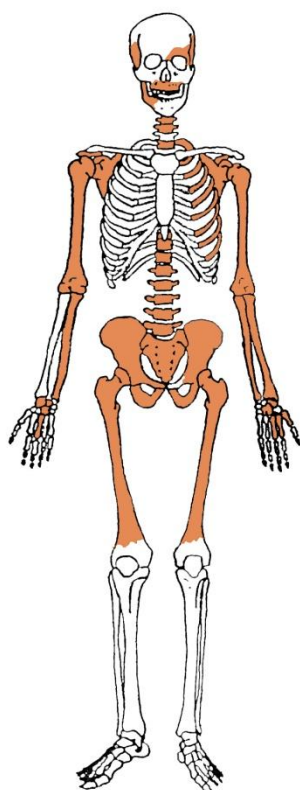
Slika 1. Perimortalna trauma kružnog oblika.

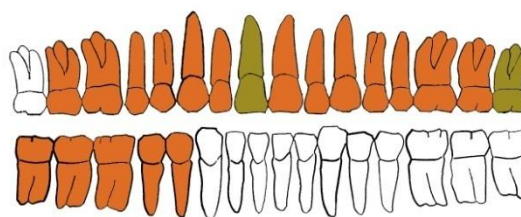
Slika 2. Perimortalna trauma s endokranijelne strane, probijen svod lubanje.

Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 2/III, in situ

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti sa širokim granama i gotovo okomitim kutom, i 4) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 40 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara četvrtom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 35 do 40 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA prisutan je na 4. i 5. slabinskom kralješku. Schmorlovi defekti prisutni su na 2. i 3. slabinskom kralješku (slika 3). Schmorlovi defekti nastaju uslijed prolapsa intervertebralnog diska u tijela susjednih kralješka (Schmorl i Junghanns, 1971.). Njihova prisutnost može biti idiopatska ili povezana s nizom uzročnika među kojima je najčešći prekomjerni, kontinuirani fizički rad. Blagi aktivni periostitis prisutan je na lijevoj bedrenoj kosti. Periostitis može biti posljedica više čimbenika među koje spadaju: nespecifične bakterijske infekcije, specifične zarazne bolesti koje se hematogenim putem prošire na kost (na primjer sifilisa), lokalizirane traume, venozne

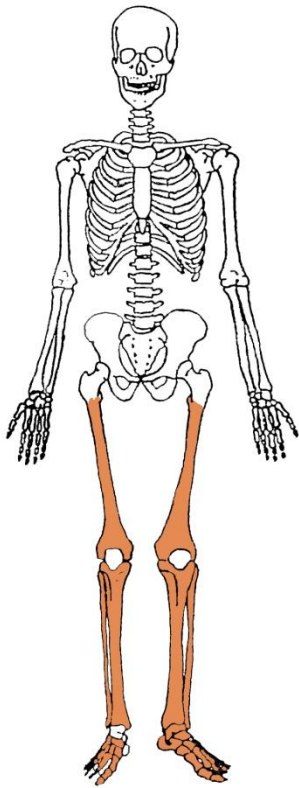
insuficijencije, metaboličkih bolesti kao što je na primjer skorbut i brojnih drugih čimbenika (Mann i Murphy, 1990.; Ortner, 2003.). U aktivnom stanju periostitis je najčešće sive ili smeđe boje, porozan, s dobro definiranim i blago povišenim rubovima. Izgledom podsjeća na koru drveta. U zraslom obliku nova, slabo organizirana kost remodelira se u lamelarnu kost i spoji s kortikalnom kosti, uslijed čega zahvaćeni dio kosti poprima valovit, pomalo napuhan izgled. Periostitis može biti generaliziran, ako je zahvatio čitavu kost ili više koštanih elemenata, ili lokaliziran ako je ograničen na mali i jasno definirani dio kosti. Generalizirani periostitis obično je posljedica nespecifičnih ili specifičnih zaraznih bolesti, dok je lokalizirani periostitis najčešće sekundarna posljedica trauma ili kroničnih gnojnih čireva.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Slika 3. Primjer Schmorlovog defekta.

Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 5/II, in situ

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

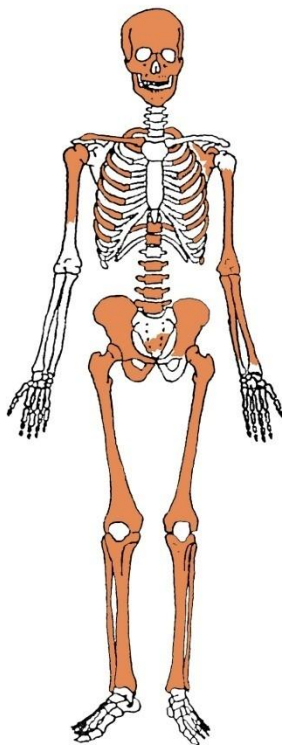
Spol: ženski, na temelju: 1) dimenzije bedrene i goljenične kosti, i 2) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 45 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i prisutnosti degenerativnih promjena na kostima.

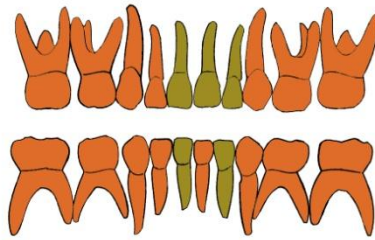
Patološke promjene: blagi degenerativni OA prisutan je na lijevom koljenu.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više životinjskih kostiju i zuba.

**Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 7, in situ**

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 3 do 4 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

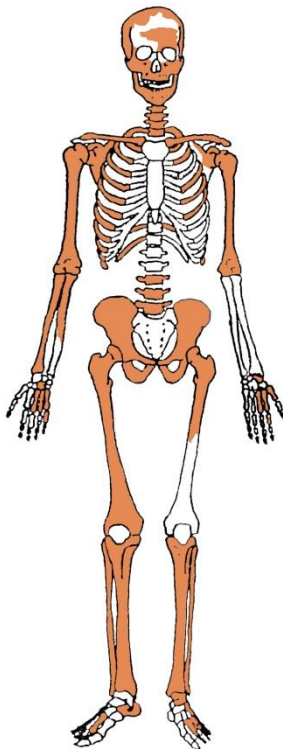
Patološke promjene: blaga zarašla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama (slika 4). *Cribra orbitalia* se morfološki očituje po pojavi šupljikave kosti na gornjim svodovima orbita. Smatra se posljedicom anemije (Huss-Ashmore i sur., 1982.).

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

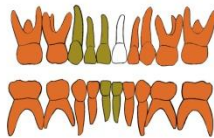
Slika 4. Primjer *cribrae orbitaliae*.

**Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 8, in situ**

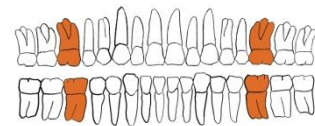
GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

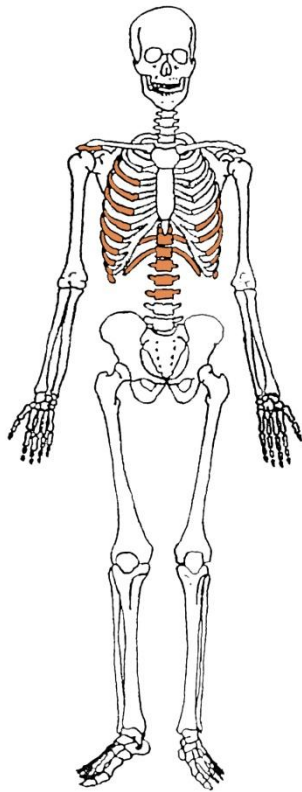
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 5 do 6 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 10, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: dobar.

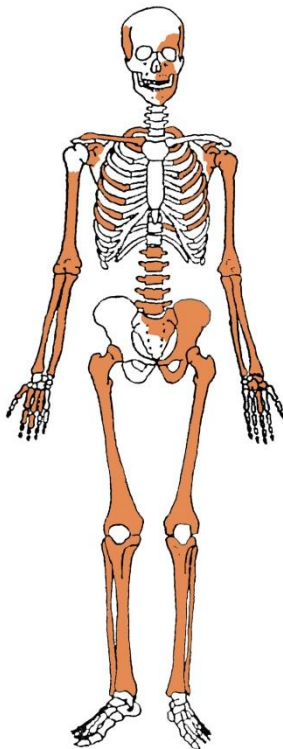
Spol: najvjerojatnije muški, na temelju dimenzija kralježaka i rebara.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 25 do 35 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i odsutnosti degenerativnih promjena na kostima.

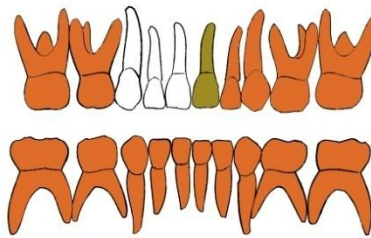
Patološke promjene: Schmorlovi defekti prisutni su na 4., 5., 10., 11. i 12. prsnom te 1., 2. i 3. slabinskom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

**Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 11, in situ**

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj uščuvanosti: vrlo dobar.

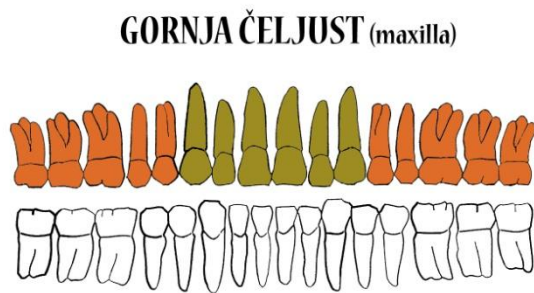
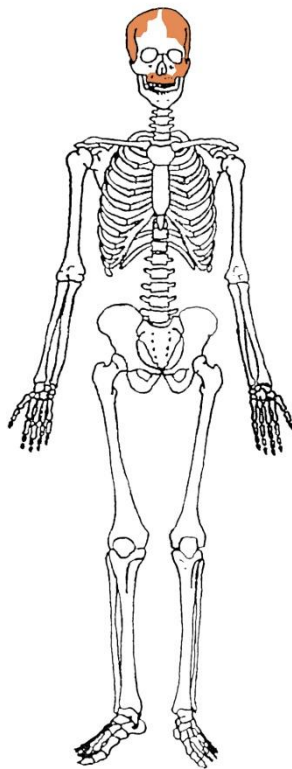
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 2,5 do 3,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

Patološke promjene: nisu prisutne u uščuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuванom uzorku.

**Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 15, in situ**

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj uščuvanosti: vrlo dobar.

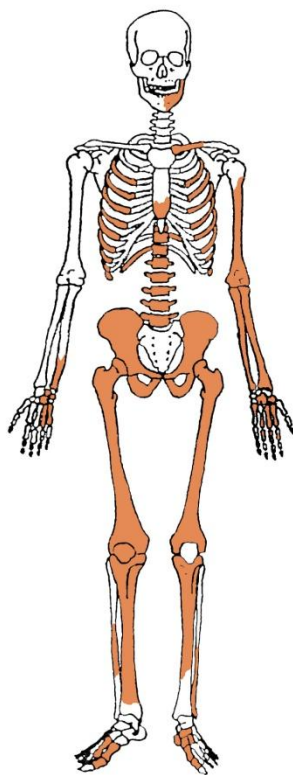
Spol: muški, na temelju morfologije lubanje koja pokazuje hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 55 godina na temelju stupnja srastanja kranijalnih šavova i istrošenosti griznih ploha zuba.

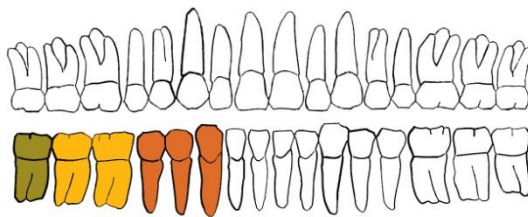
Patološke promjene: blaga zarašla ektokranijalna poroznost prisutna je na tjemenim i zatiljnoj kosti. Ektokranijalna se poroznost ponekad još naziva "kost u obliku narančine kore" jer se morfološki očituje po prisutnosti plitkih rupica oko bregme, sagitalnog šava i na zatiljnoj kosti (općenito pri vrhu svoda lubanje). Ektokranijalna poroznost prvi je put opisana kod mladih američkih vojnika koji su umrli kao ratni zarobljenici tijekom rata u Koreji (McKern i Stewart, 1957.). Kod tih osoba, pojava ektokranijalne poroznosti povezana je s dugotrajnim i sustavnim izgladnjivanjem.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

**Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 16, in situ**

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

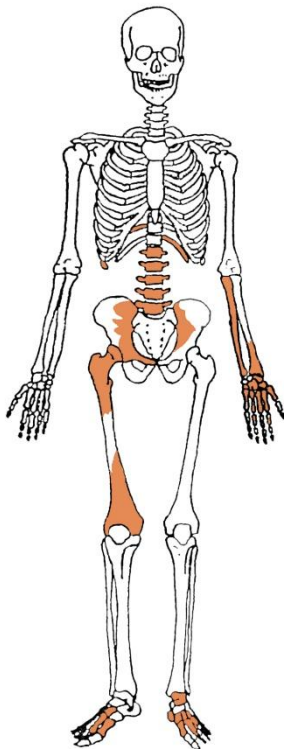
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), i 2) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 45 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara petom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 40 do 45 godina.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA prisutan je na 3., 4. i 5. slabinskom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više životinjskih kostiju i zuba.

Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 17, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

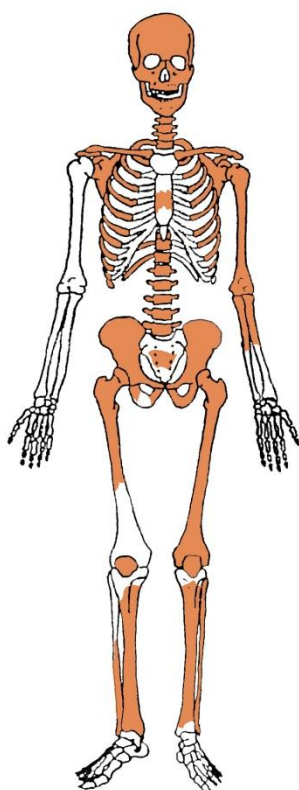
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 3,5 do 4,5 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

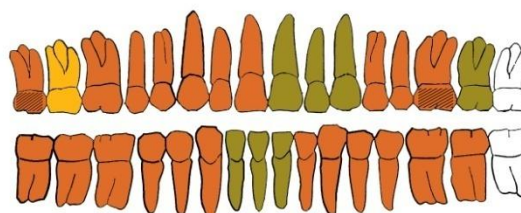
Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

**Ulica Sv. Ivana.
Sonda 1, gr. 18, in situ**

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

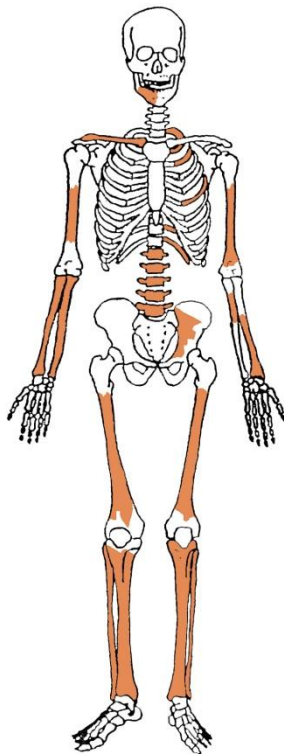
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), 2) morfologije lubanje koja pokazuje okomito čelo, slabo razvijeno zatiljno područje i male mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima malu, špicastu bradu sa slabo izraženim *tuberculum mentale* i velikim kutom donje čeljusti, i 4) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 45 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara petom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 40 do 45 godina.

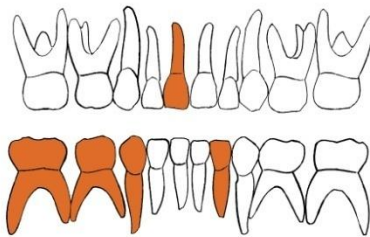
Patološke promjene: blagi degenerativni OA prisutan je na desnom kuku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

**Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 1, *in situ***

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

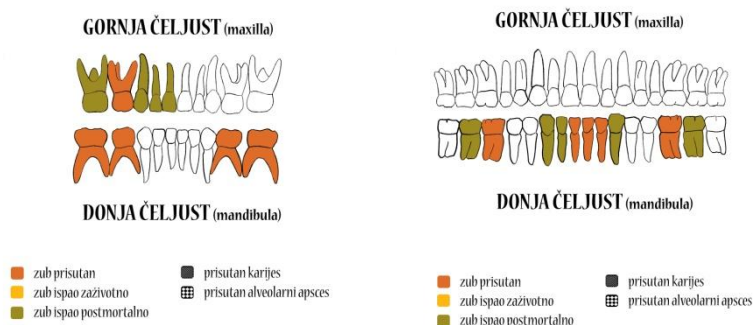
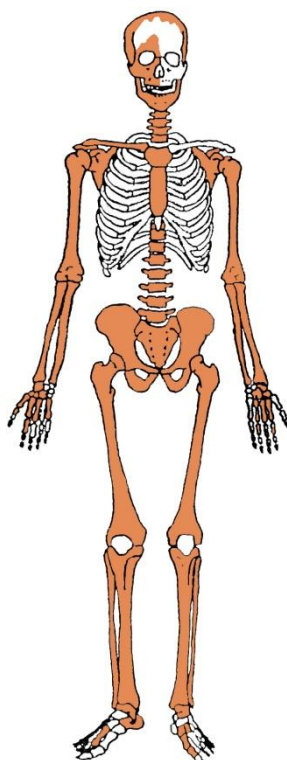
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 4,5 do 5,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

**Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 3, gr. 1, in situ**

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 7,5 do 8,5 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

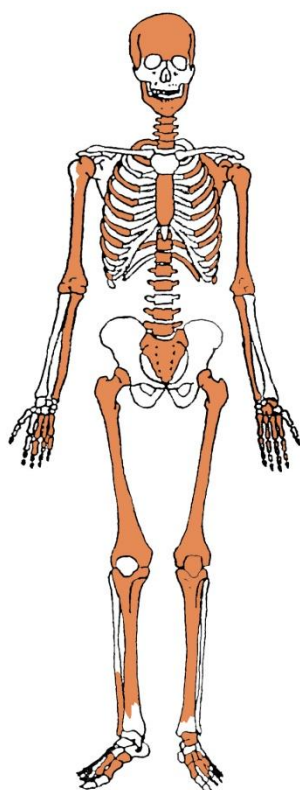
Patološke promjene: blagi zarasli periostitis prisutana je na bedrenim i goljeničnim kostima. Antemortalna depresijska fraktura prisutna je na desnoj tjemennoj kosti; trauma je ovalnog oblika veličine 15x12 mm.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

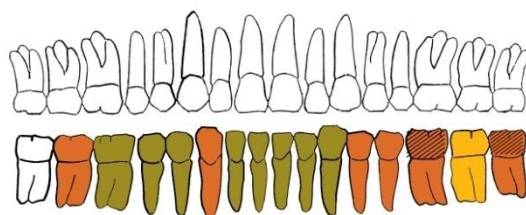
Sv. Ivan Evandelisti.
Gr. 1, dislocirane kosti

U ušćuванom uzorku prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 2, *in situ*

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj uščuvanosti: odličan.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, 2) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim *tuberculum mentale*, širokim granama i gotovo okomitom kutom donje čeljusti, i 3) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 50 do 55 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara sedmom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 50 do 55 godina.

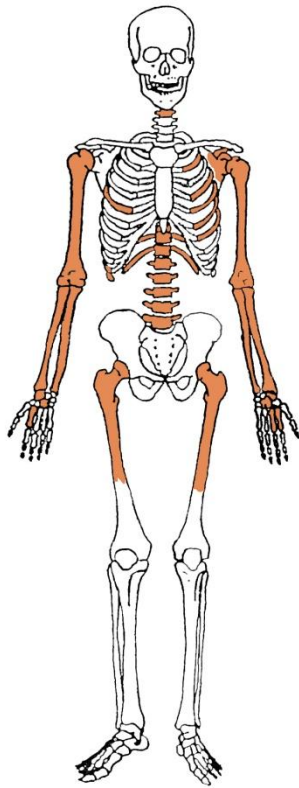
Patološke promjene: blaga zarasla ektokranijalna poroznost prisutna je na tjemenim kostima i zatiljnoj kosti. Blagi degenerativni OA prisutan je na ramenima, laktovima, kukovima, koljenima, na 5., 6. i 7. vratnom, 6., 7., 8., 9., 10., 11. i 12. prsnom te 1., 2., 4. i 5. slabinskom kralješku (slika 5). Schmorlovi defekti prisutni su na 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. i 12. prsnom kralješku. Blagi zarasli periostitis prisutan je na desnoj lisnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutna su dva fragmenta životinjskih kostiju.

Slika 5. Primjer degenerativnog osteoartritisa na kralješcima.

Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 2/IV, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

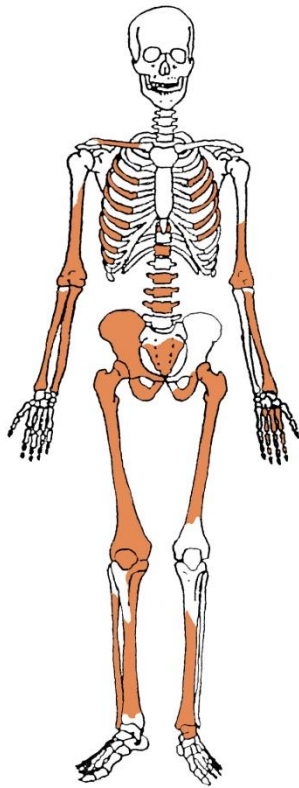
Spol: ženski, na temelju: 1) dimenzije bedrene kosti i 2) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 35 godina na temelju odsustva degenerativnih promjena na kostima i gustoće trabekularne kosti.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutna su dva fragmenta životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evangelista.
Kvadrant 3/4, gr. 3, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

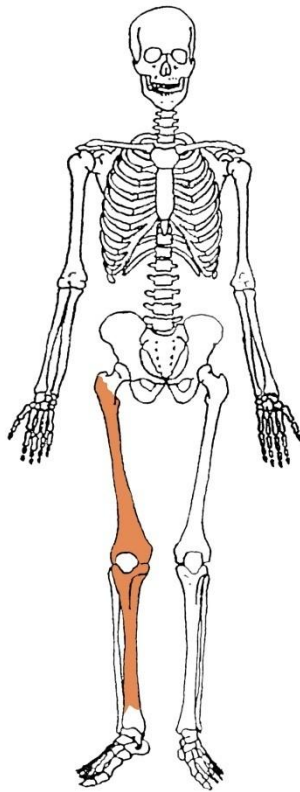
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), i 2) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 45 do 50 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara šestom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985), što odgovara starosti od 45 do 50 godina.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na lijevoj bedrenoj i lijevoj goljeničnoj kosti. Blagi degenerativni OA prisutan je na kukovima te na 4., 5., 6., 7., 8. i 9. prsnom kralješku. Schmorlovi defekti prisutni su na 6. i 12. prsnom te 3. i 4. slabinskom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutna su dva fragmenta životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 4, gr. 3/II, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

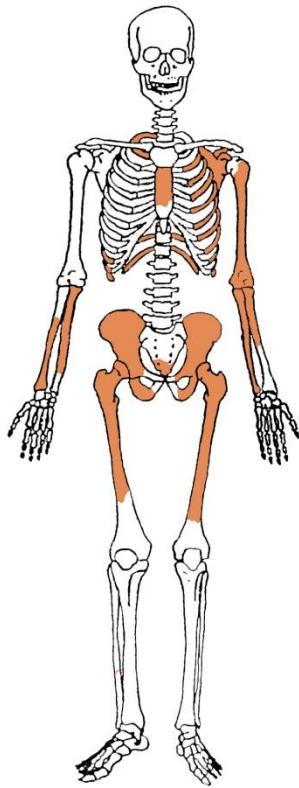
Spol: ženski, na temelju: 1) dimenzija bedrene i goljениčne kosti, i 2) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 45 godina na temelju prisustva degenerativnih promjena na kostima i gustoće trabekularne kosti.

Patološke promjene: blagi degenerativni OA prisutan je na desnom koljenu. Blagi zarasli periostitis prisutan je na desnoj goljениčnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

**Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 3, *in situ***

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

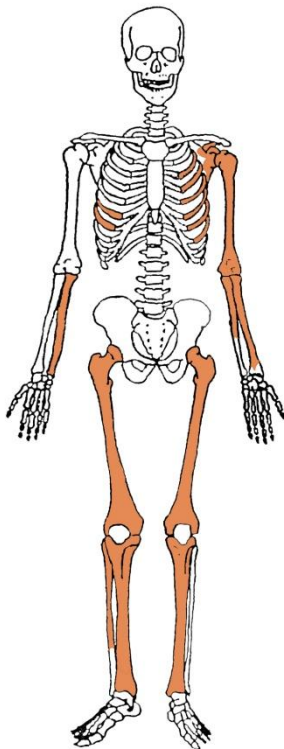
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 25 do 30 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara drugom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 25 do 30 godina.

Patološke promjene: Schmorlovi defekti prisutni su na 8. i 9. prsnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 4, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

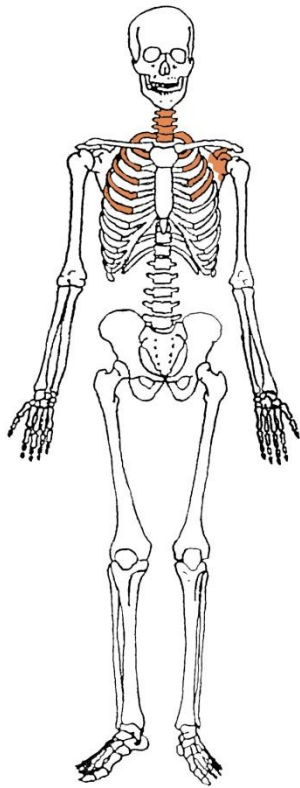
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 4 do 5 godina. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 4/II, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

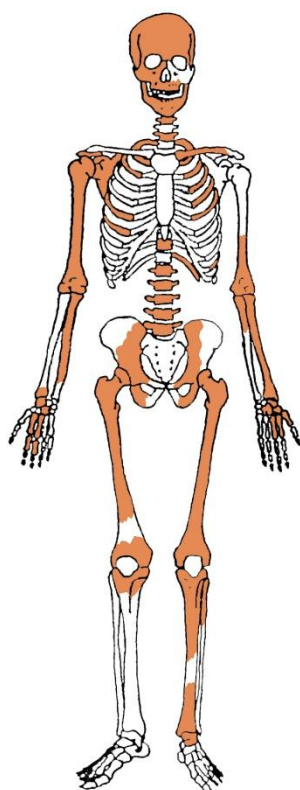
Spol: najvjerojatnije ženski, na temelju dimenzija kralježaka i rebara.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 20 do 35 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i odsutnosti degenerativnih promjena na kostima.

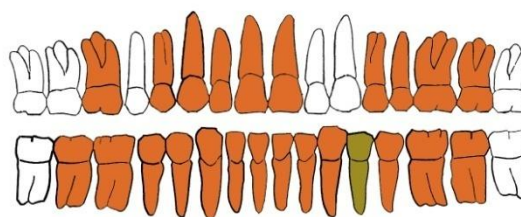
Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 7/8, gr. 5, *in situ*

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

	zub prisutan		prisutan karijes
	zub ispao zaživotno		prisutan alveolarni apsces
	zub ispao postmortalno		

Stupanj uščuvanosti: odličan.

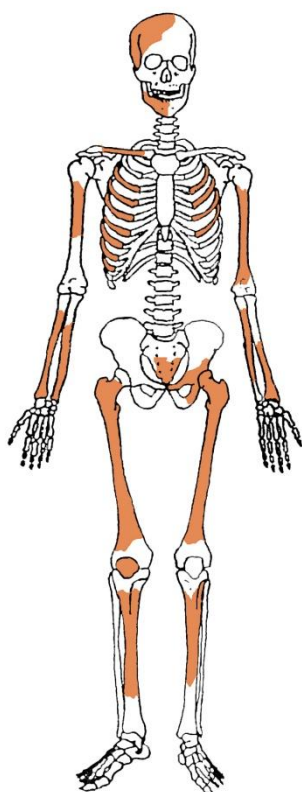
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim *tuberculum mentale*, širokim granama i gotovo okomitim kutom donje čeljusti, i 4) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 45 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara petom stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 40 do 45 godina.

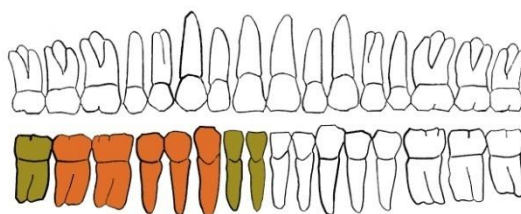
Patološke promjene: antemortalna fraktura prisutna je na 7. lijevom rebri; trauma se očituje po malom remodeliranom kalusu. Schmorlov defekt prisutan je na 1. slabinskom kralješku. Blagi degenerativni OA prisutan je na 11. prsnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

**Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 6, *in situ***

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

Stupanj uščuvanosti: dobar.

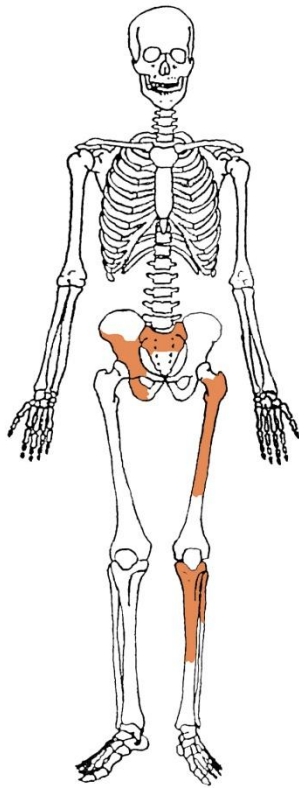
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, 2) morfologije lubanje koja pokazuje hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, 3) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim *tuberculum mentale*, širokim granama i gotovo okomitim kutom donje čeljusti, i 4) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 40 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i odsutnosti degenerativnih promjena na kostima.

Patološke promjene: nisu prisutne u uščuvanom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 2/3, gr. 6, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

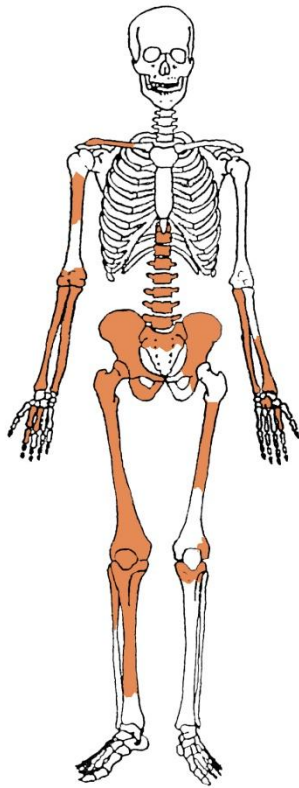
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 15 do 17 godina na temelju stupnja spajanja epifiza i dijafiza dugih kostiju.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutan je fragment životinjske kosti.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 2, gr. 7, in situ

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

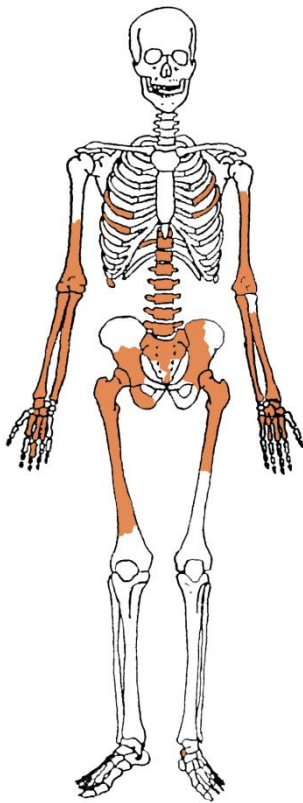
Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobnu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 40 godina na temelju gustoće trabekularne kosti.

Patološke promjene: Schmorlov defekt prisutan je na 10. prsnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 4, gr. 8, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, usko tijelo preponske kosti, široku zglobovu čašicu (*acetabulum*) i okomito orijentiranu bočnu kost, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 35 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara trećem stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 30 do 35 godina.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

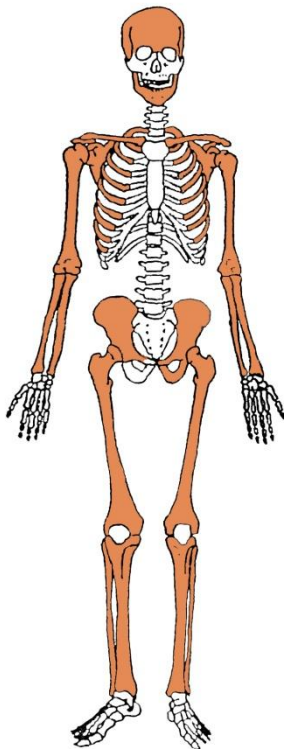
Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.

Sonda 1, gr. 8, dislocirane kosti

U ušćuванom uzorku prisutni su fragmenti desne bedrene kosti, desne zdjelične kosti, desna skočna kost, 2 kralješka i fragmenti rebara djeteta. Također je prisutno više fragmenata životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Gr. 9, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: dobar.

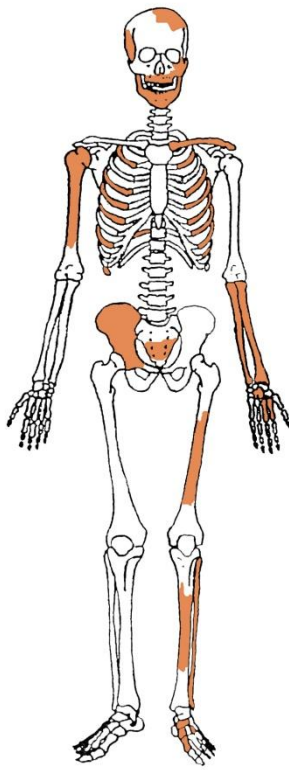
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0,5 do 1 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

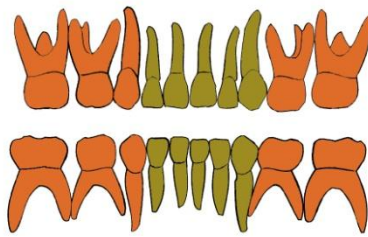
Patološke promjene: umjereni aktivni periostitis prisutan je na nadlaktičnim, zdjeličnim, bedrenim i goljениčnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

**Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 9, in situ**

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

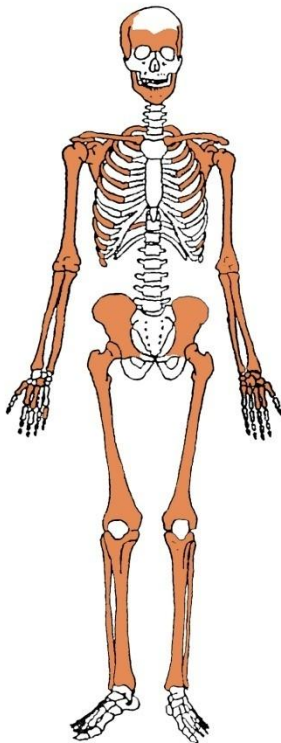
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 3,5 do 4,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 13, gr. 9, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

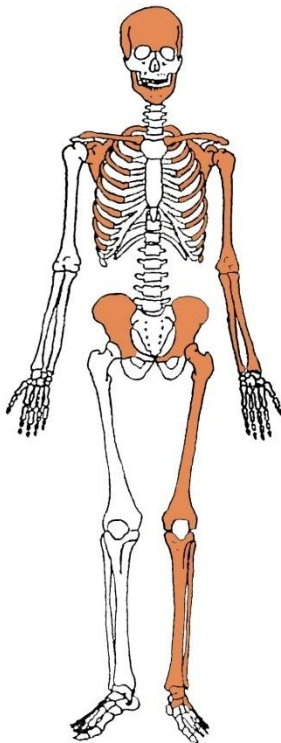
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0 do 0,5 godina. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

Patološke promjene: generalizirani umjereni aktivni periostitis prisutan je na čitavom kosturu.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 24, gr. 10, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0 do 0,5 godina. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

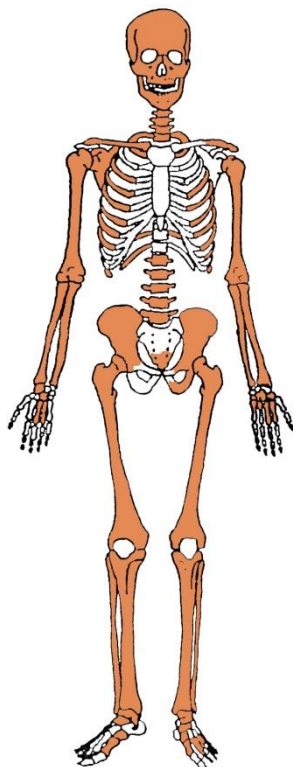
Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

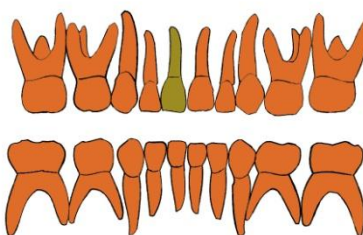
Sv. Ivan Evandelisti.
Sonda 1, gr. 10, dislocirane kosti

U ušćuванom uzorku prisutni su fragment bedrene kosti djeteta i više rebara odrasle osobe. Također je prisutno više fragmenata životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelist.
Kvadrant 24, gr. 11, *in situ*

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj uščuvanosti: odličan.

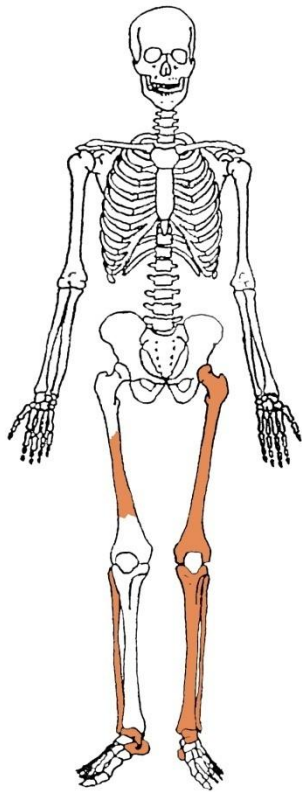
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 2,5 do 3,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

Patološke promjene: blaga zarasla *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Blagi aktivni periostitis prisutan je na goljeničnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Sonda 1, gr. 13, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

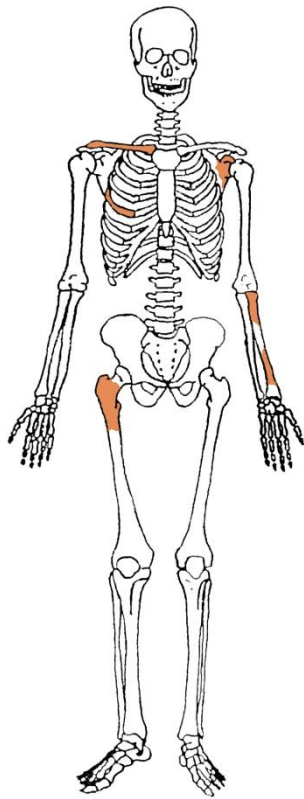
Spol: muški, na temelju: 1) dimenzija bedrene i goljениčne kosti, i 2) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 35 do 45 godina na temelju gustoće trabekularne kosti.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 1/2, gr. 13, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

Spol: muški, na temelju opće robusnosti kostiju.

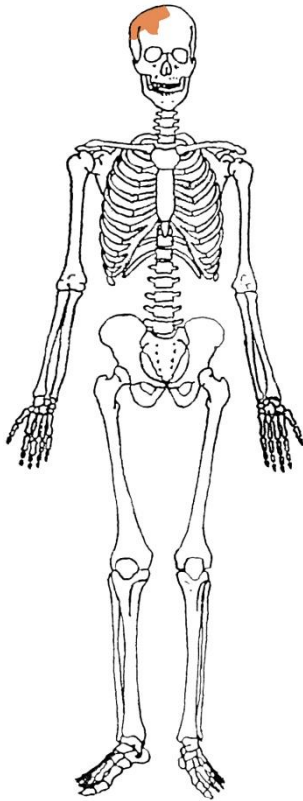
Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 25 do 35 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i odsutnosti degenerativnih promjena na kostima.

Patološke promjene: antemortalna fraktura prisutna je na 5. lijevom rebru; trauma se očituje po remodeliranom kalusu i blagom zaraslom periostitisu.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista 2008.

Sonda 1, gr. 14, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: loš.

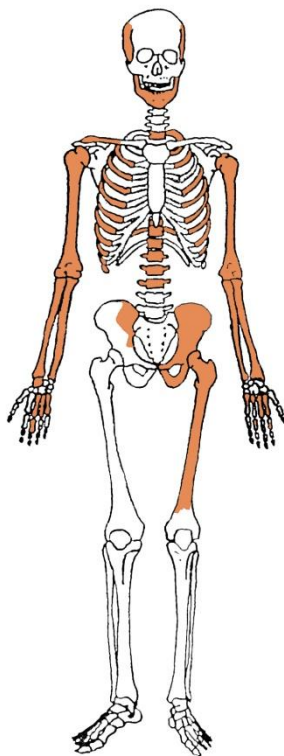
Spol: nije moguće odrediti.

Starost u trenutku smrti: riječ je o odrasloj osobi.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 1/1, gr. 15, in situ

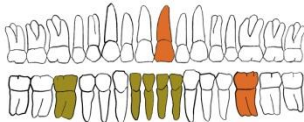
GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj uščuvanosti: odličan.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 8 do 9 godina. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

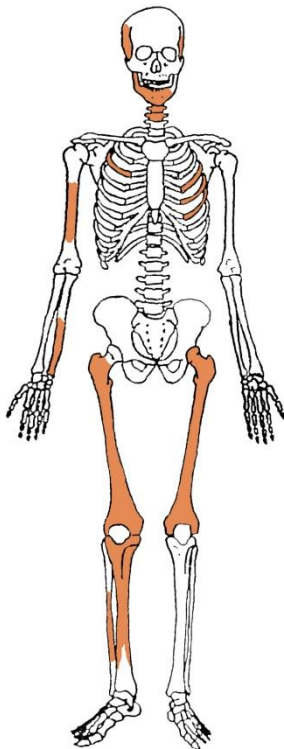
Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na sljepoočnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u uščuvanom uzorku.

Sv. Ivan Evandelisti.
Kvadrant 1/I, gr. 15, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 4 (troje odraslih i jedno dijete) na temelju prisutnosti četiri lijeve bedrenih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 1, gr. 16, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

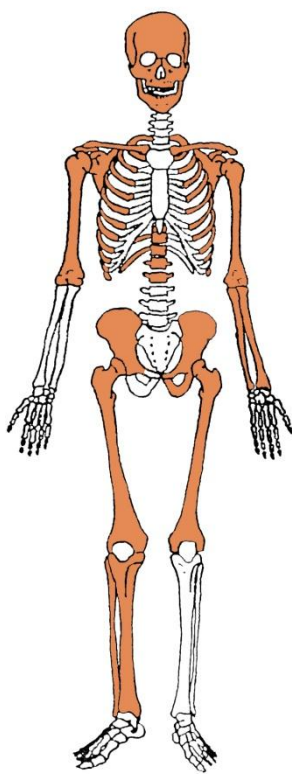
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 0,5 do 1 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

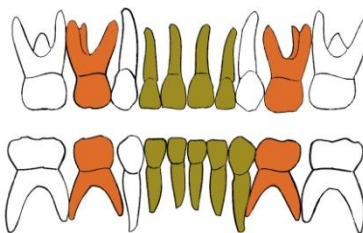
Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na desnoj sljepoočnoj kosti, zatiljnoj kosti, desnoj nadlaktičnoj kosti i bedrenim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 2/3, gr. 18, *in situ*

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

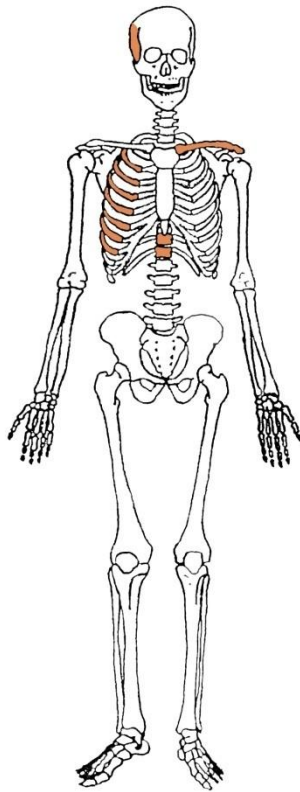
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 1,5 do 2,5 godine. Starost je određena na temelju kronologije nicanja i rasta mliječnih i trajnih zuba.

Patološke promjene: blaga aktivna *cribra orbitalia* prisutna je u orbitama. Blagi zarasli periostitis prisutan je na tjemenim kostima, zatiljnoj kosti, bedrenim kostima i goljeničnim kostima.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuvanom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.
Gr. 18/II, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

Spol: muški, na temelju dimenzija kralježaka i rebara.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 40 do 50 godina na temelju gustoće trabekularne kosti i prisutnosti degenerativnih promjena na kostima.

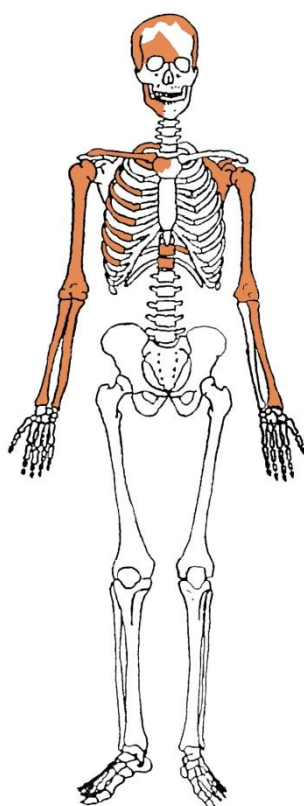
Patološke promjene: antemortalna fraktura 4., 5., 6. i 10. lijevog rebra; traume se očituju po remodeliranim kalusima; fraktura 6. lijevog rebra praćena je blagim aktivnim periostitisom (slika 6). Blagi degenerativni OA prisutna je na 11. i 12. prsnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

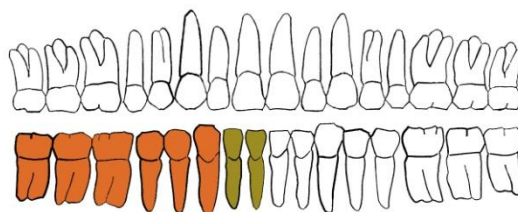
Slika 6. Fraktura 6. lijevog rebra praćena blagim aktivnim periostitisom.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 2/3, gr. 18/II, *in situ*

GORNJA ČELJUST (maxilla)

DONJA ČELJUST (mandibula)

■ zub prisutan	■ prisutan karijes
■ zub ispao zaživotno	■ prisutan alveolarni apsces
■ zub ispao postmortalno	

Stupanj ušćuvanosti: dobar.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo, hrapavo i jako razvijeno zatiljno područje i velike mastoideuse, 2) morfologije donje čeljusti koja ima veliku, široku bradu s jako izraženim *tuberculum mentale*, širokim granama i gotovo okomitim kutom donje čeljusti, i 3) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 50 do 55 godina na temelju gustoće trabekularne kosti, prisutnosti degenerativnih promjena na kostima i istrošenosti griznih ploha zuba.

Patološke promjene: blaga zarašla *cribra orbitalia* prisutna je u desnoj orbiti. Blagi degenerativni OA prisutan je na 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. i 12. prsnom kralješku. Schmorlov defekt prisutan je na 6. prsnom kralješku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuvanom uzorku.

Sv. Ivan Evandelista.

Kvadrant 2/3, gr. 18/II, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 6 (četvero odraslih i dvoje djece) na temelju prisutnosti šest lijevih goljeničnih kostiju. Na metatarzalnoj kosti odrasle osobe prisutna je antemortalna fraktura koja se očituje po velikom kalusu i preklopu kosti (slika 7). Na distalnoj trećini dijafize desne kosti odrasle osobe prisutna je antemortalna dobro zarasla fraktura koja se očituje po malom remodeliranom kalusu i blagoj posteriornoj angulaciji. Na distalnoj trećini dijafize lisne kosti odrasle osobe prisutna je antemortalna fraktura koja se očituje po velikom remodeliranom kalusu, blagoj lateralnoj angulaciji i blagom zaraslom periostitisu. Na tri slabinska kralješka odrasle osobe prisutna je ankiloza (koštano spajanje) (slika 8).

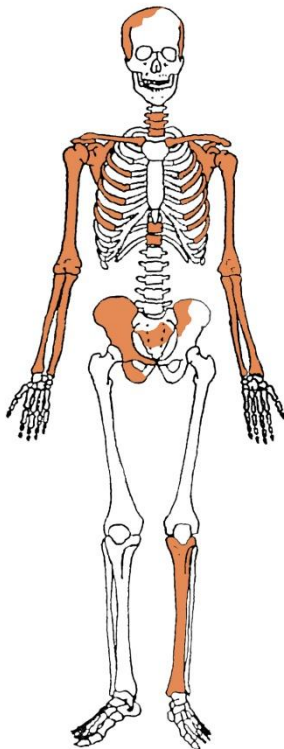
Slika 7. Antemortalna fraktura metatarzalne kosti.

Slika 8. AnkiLoza tri slabinska kralješka.

Sv. Ivan Evandelista.
Gr. 19, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

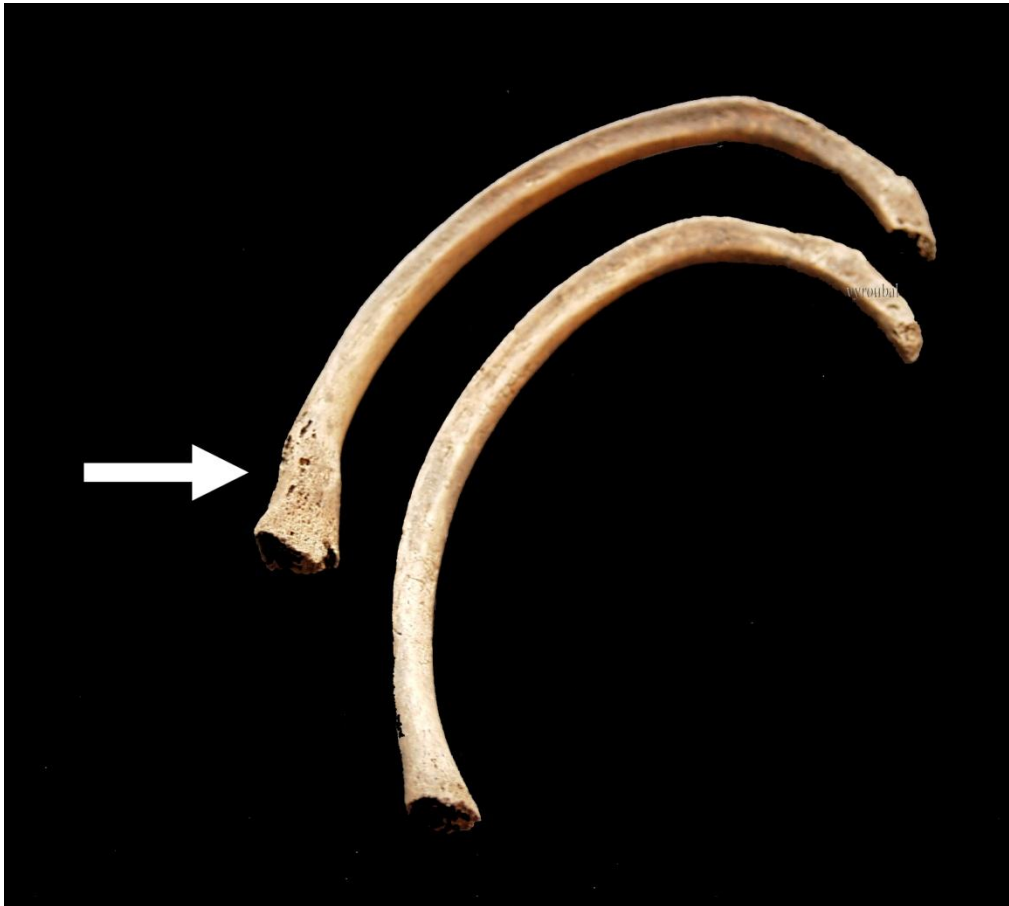
Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 1,5 do 2 godine. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

Patološke promjene: blagi aktivni periostitis prisutan je na desnoj tjemennoj kosti, desnoj zdjelici i lijevoj goljениčnoj kosti. Na sternalnim krajevima 6. i 7. lijevog rebra prisutna je zadebljana i sklerotična kost (slika 9)

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

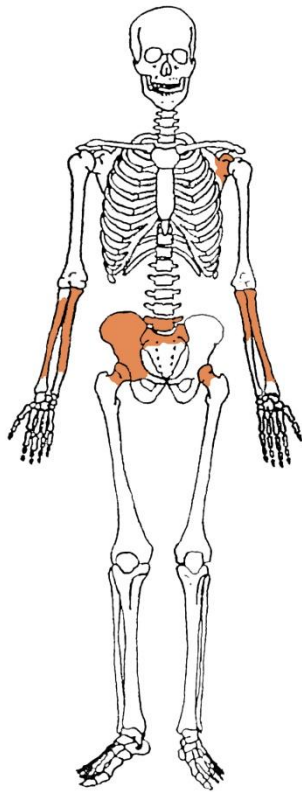
Slika 9. Zadebljana i sklerotična kost na 6 i 7. lijevom rebru.

Sv. Ivan Evanđelista 2008.
Kvadrant 4, gr. 19, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 3 (troje djece) na temelju prisutnosti tri lijeve lakatne kosti.

Sv. Ivan Evandelista.
Kvadrant 5/5a, gr. 20, in situ 1

Stupanj ušćuvanosti: vrlo dobar.

Spol: vjerojatno ženski, na temelju morfologije zdjelične kosti i opće gracilnosti kostiju.

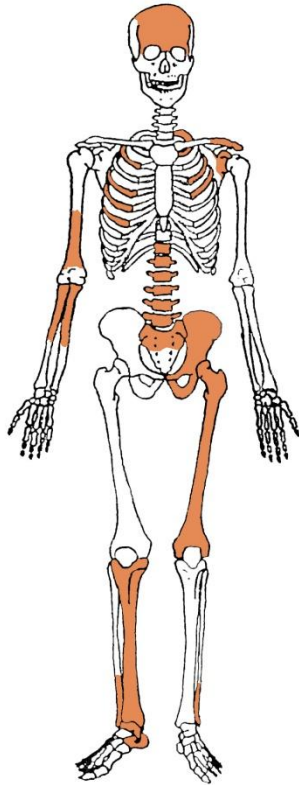
Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 15 do 16 godina na temelju stupnja spajanja epifiza i dijafiza dugih kostiju.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutan je fragment životinjske kosti.

Sv. Ivan Evandelista.

Kvadrant 5/5a, gr. 20, *in situ* 2

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

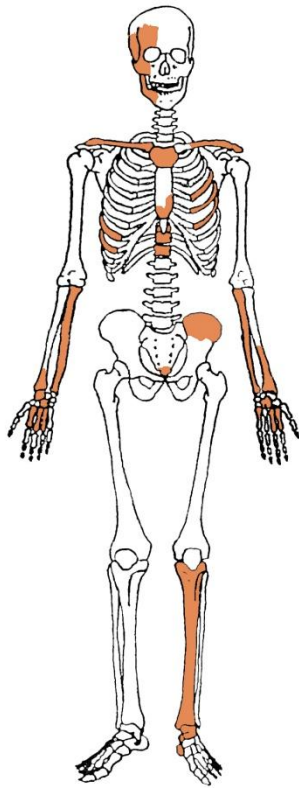
Spol: ženski, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito široki gornji veliki sjedni urez (*incisura ischiadica major*), 2) morfologije lubanje koja pokazuje okomito čelo i slabo razvijeno zatiljno područje, i 3) opće gracilnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 35 godina. Morfologija aurikularne plohe na stražnjem dijelu lučnog grebena zdjelične kosti odgovara trećem stupnju po klasifikaciji Lovejoya i sur. (1985.), što odgovara starosti od 30 do 35 godina.

Patološke promjene: blagi zarašli periostitis prisutan je na desnoj goljeničnoj kosti.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutni su fragmenti životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evangelista.
Kvadrant 5/5a, gr. 20/III, *in situ*

Stupanj ušćuvanosti: odličan.

Spol: muški, na temelju: 1) morfologije zdjelične kosti koja pokazuje izrazito uski gornji veliki sjedni urez, 2) morfologije lubanje koja pokazuje zakošeno čelo i veliki mastoideus, i 3) opće robusnosti kostiju.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 30 do 40 godina na temelju gustoće trabekularne kosti.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

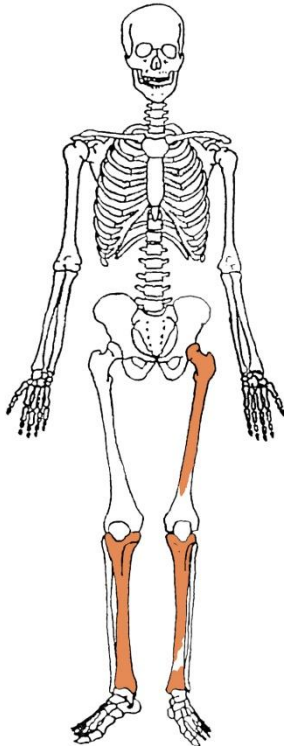
Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: prisutni su fragmenti životinjskih kostiju.

Sv. Ivan Evandelista.

Kvadrant 5/5a, gr. 20, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 10 (osam odraslih i dvoje djece) na temelju prisutnosti deset lijevih bedrenih kostiju. Na proksimalnoj trećini dijafize lisne kosti odrasle osobe prisutna je antemortalna loše zarasla fraktura koja se očituje po velikom remodeliranom kalusu, bez upalnog procesa i angulacije. U ušćuvanom uzorku prisutno je više fragmenata životinjskih kostiju.

**Sv. Ivan Evandelisti/Vrt E. stamičara.
Gr. 19, *in situ***

Stupanj ušćuvanosti: odlićan.

Spol: radi se o kosturu djeteta.

Starost u trenutku smrti: doživljena starost u trenutku smrti procijenjena je na 7 do 8 godina. Starost je određena na temelju dimenzija dugih kostiju.

Patološke promjene: nisu prisutne u ušćuванom uzorku.

Asocirani materijalni ostaci ili životinjske kosti: nisu prisutni u ušćuванom uzorku.

Sv. Ivan Evandelisti/Vrt E. Stamičara.
Gr. 19, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 5 (petero djece) na temelju prisutnosti pet lijevih bedrenih kostiju.

Ulica Sv. Ivana/Vrt E. Stamičara.
Gr. 20, *in situ*

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 5 (četvero odraslih i jedno dijete) na temelju prisutnosti pet desnih ključnih kostiju.

Ulica Sv. Ivana/Vrt E. Stamičara.
Gr. 20, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 4 (dvoje odraslih i dvoje djece) na temelju prisutnosti četiri lijeve nadlaktične kosti.

Sv. Ivan Evandelisti/Vrt E. Stamičara.
Gr. 5, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 2 (dvoje odraslih) na temelju prisutnosti dvije desne sljepoočne kosti.

Ulica Sv. Ivana/Vrt E. Stamičara.
Gr. 24, dislocirane kosti

Minimalni broj osoba (MBO) u ovom uzorku iznosi 2 (dvoje djece) na temelju prisutnosti dvije lijeve nadlaktične kosti.

TABULIRANI REZULTATI ZA DEMOGRAFIJU NA NALAZIŠTU ĐELEKOVEC

Distribucija smrtnosti po spolu i starosti na arheološkom nalazištu Đelekovec

<u>Starost</u>	<u>Djeca</u>	<u>Žene</u>	<u>Muškarci</u>
0-1	0		
2-5	4		
6-10	3		
11-15	3		
16-20		1	0
21-25		2	1
26-30		2	4
31-35		5	4
36-40		4	3
41-45		1	4
46-50		1	3
51-55		2	0
56-60		1	0
60+		0	1
Ukupno	10	19	20